

Toimintakertomus v. 2016

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINNAN TARKOITUS, ARVOT JA TOIMINTAMUODOT	3
2. VUOSI 2016	6
3. VAUVAPERHETYÖ	8
3.1 Ensikoti	8
3.2 Baby blues –toiminta	10
3.3 Päiväryhmä Peukaloinen	12
4. PERHEVÄKIVALTA- JA KRIISITYÖ	14
4.1 Turvakoti	14
4.2 Perheväkivaltatyön Avopalvelut	16
4.2.1 Avokriisityö	16
4.2.2 Jussi-työ®	18
4.2.3 Turvallisten perheiden Päijät-Häme -toiminta	20
4.3 Lasten kanssa tehtävä työ	24
5. PERHETYÖ JA EROUTTAMINEN	25
5.1 Perhetyö	26
5.1.1 Alvari-perhetyö®	26
5.1.2 Perhetupa	28
5.1.2.1 Mieskaveritoiminta®	30
5.2 Erouttaminen	32
5.2.1 Tapaamispaikka	32
5.2.2 Eroperheille tueksi -toiminta	34
5.3 Säröperheelle tueksi –toiminta (Dilan hallinnoima)	36
6. TYÖRYHMÄT	37
7. KANSALAIK- JA VAPAAEHTOISTOIMINTA (KAVA)	38
8. KEHITTÄMINEN, UUDET HANKKEET, YHTEISTYÖ JA VERKOTTUMINEN	39
9. HENKILÖKUNTA	45
10. TYÖSUOJELU JA TYÖTERVEYDENHUOLTO	45
11. KOULUTUS	46
12. HALLINTO JA YHDISTYSTYÖ	46
13. TIEDOTUS JA MARKKINOINTI	47
14. TALOUS	47
14. KOOSTE ASIAKASTYÖSTÄ v. 2016	50

1. TOIMINNAN TARKOITUS, ARVOT JA TOIMINTAMUODOT

Lahden ensi- ja turvakoti ry on **yleishyödyllinen ja voittoa tavoittelematon kansalais- ja lastensuojelujärjestö**. Yhdistys on perustettu vuonna 1946. Yhdistyksen toiminta on yhteiskunnan muuttuessa ja kehittämistyön seurauksena laajentunut yksinäisten äitien ja heidän lastensa tukemisesta ja auttamisesta erityisosaamista vaativaksi koko perheen huomiovaksi **vauvaperhetyöksi, perheväkivalta- ja kriisityöksi sekä perhetyöksi ja eroauttamistyöksi**.

Kansalais- ja lastensuojelujärjestönä yhdistys toimii ja vaikuttaa erilaisen tuen tarpeessa olevien lasten ja perheiden tukemiseksi.

Yhdistys on valtakunnallisen Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistys ja on myös valtakunnallinen palvelujen tuottaja, jonka vaikutustoiminta ja palveluista käytännössä valtaosa suuntautuu Lahteen ja muuhun Päijät-Hämeeseen.

Toiminta painottuu kolmelle erityisosaamisen alueelle:

- **Vauvaperhetyö**
- **Perheväkivalta- ja kriisityö**
- **Perhetyö ja eroauttaminen**

Yhdistyksen toiminta on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa lastensuojelutyötä, jossa painottuu vanhemman ja lapsen varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen, kriisityö, väkivallan katkaisu- ja ehkäisytyö sekä eroauttaminen. Työmuodot ovat laajentuneet erityisesti avopalveluiden suuntaan. Järjestötoimijana yhdistys tekee perustyön ohella myös vahvaa vaikutustoimintaa ja kehittämistyötä.

Ensi- ja turvakotitoiminnan tarkoituksena on turvata lapselle oikeus suotuisiin kasvuolosuhteisiin ja turvalliseen kehitykseen, tukea vanhemmuutta ja perhettä sekä ehkäistä ja katkaista perhe- ja lähisuhdeväkivaltakierrettä.

ARVOT

- ☞ **Osallisuus**
- ☞ **Turvallisuus**
- ☞ **Oikeudenmukaisuus**
- ☞ **Inhimillisuus**
- ☞ **Rohkeus**

YHDISTYKSEN ARVOT

Osallisuus

Jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa itseä koskevaan päätöksentekoon, yhteisöönsä ja yhteiskuntaan. Erityistä huomiota kiinnitetään lasten ja niiden, joilla on vähemmän resursseja, mahdollisuuteen osallistua. Palveluissa ja tuen piirissä olevat ihmiset otetaan aktiivisina toimijoina mukaan ja rakennetaan heille väyliä tulla aktiivisina kansalaisina ja kokemusasiantuntijoina mukaan toimintaan ja sen kehittämiseen.

Turvallisuus

Turvallisuus tarkoittaa toiminnassa luotettavuutta, osaamista ja ammattitaidon jatkuvaa ylläpitämistä. Tukea ja palveluja tarjoavat tilat ovat fyysisesti turvallisia ja yhteisöllisiä. Lasten turvallisuudesta huolehditaan erityisesti. Turvallisuus tarkoittaa myös luottamuksellista ilmapiiriä ja keskinäisen luottamuksen sekä yhteisöllisyyden rakentamista.

Oikeudenmukaisuus

Kaikkia toiminnassa mukana olevia kohdellaan oikeudenmukaisesti, yhdenvertaisesti ja jokaisen erilaisuutta kunnioittaen. Se tarkoittaa mahdollisimman yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan rakentamista. Oikeudenmukaisuuteen kuuluu myös se, että erityistä tukea tarvitsevien tilanne otetaan erityisesti huomioon ja tarjotaan riittävän tiiviit ja pitkäkestoiset kuntoutumisajat voimaantumisen mahdollistamiseksi.

Inhimillisuus

Uskomme ihmiseen ja muutoksen mahdollisuuteen yksilö-, yhteisö- ja yhteiskunnan tasolla. Tunnistamme keskeneräisyyden sekä jatkuvan oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuden. Erilaisuus ja kulttuurien moninaisuus on rikkaus arkisessa työssä. Kunnioitamme toisiamme ja toistemme ihmisarvoa, vaikka emme hyväksyisikään toisen tekoja. Asetamme tavoitteemme suhteessa voimavaroihin. Toimimme yhdessä toisiamme tukien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Rohkeus

Rohkeus tarkoittaa ennakkoluulottomuutta ja valmiutta nostaa yhteiskunnassa vaiettuja ja vaikeina pidettyjä asioita esille ja vaikuttaa niihin. Se on hyvää ennakkointia, heikkojen signaalien tunnistamista ja edellä kävijyyttä. Se tarkoittaa asettumista haavoittavissa olosuhteissa elävien lasten, nuorten ja perheiden rinnalle ja toimimista yhdessä heidän kanssaan heidän asemansa parantamiseksi. Yhteistyössä yhdistysten kanssa ja työyhteisössä se tarkoittaa tilaa erilaisille näkemyksille sekä mahdollisten ristiriitojen ja jännitteiden kääntämistä kehittymisen voimaksi.

TOIMINTAMUODOT

VAUVAPERHETYÖ

ENSIKOTI (v. 1952 -)

Ensikodissa odotusaikana tai pienen vauvan kanssa asuville tukea vanhemmuuteen ja arkielämässä selviytymiseen. Tarvittaessa jälkitukiasuntopalvelun tarjoaminen ensikodista lähdön jälkeen.

BABY BLUES (v. 1993 -)

Tukea, apua ja neuvontaa avopalveluna synnytyksen jälkeisestä masennuksesta ja uupumuksesta kärsivälle äidille ja hänen perheelleen. Tukea vanhemmille vauvan 3 vrk:n unirytmityksellä Perhetuvalla.

PÄIVÄRYHMÄ PEUKALOINEN (v. 1996 -)

Tukea varhaiseen vuorovaikutukseen päiväryhmätoiminnan avulla.

PERHEVÄKIVALTA- JA KRIISITYÖ

TURVAKOTI (v. 1985 -)

Turvaa ja tukea tarjoava päivystävä kriisipalvelu-yksikkö koko perheelle perheväkivalta tai sen uhka -tilanteissa.

LAPSITYÖ

Lapsityötä turvakotiin tulleiden lasten kanssa. Yhdistyksen muun lapsityön koordinointi.

AVOKRIISITYÖ (v. 1997 -)

Korjaavaa ja ennaltaehkäisevää avotyötä naisille perheväkivaltilanteissa. (Haetaan kohdennettua avustusta lapsityöhön avotyönä.)

JUSSI-TYÖ® (v. 1994 -)

Apua miehelle, jonka perheessä tai lähi-suhteessa on väkivaltaa tai sen uhkaa.

TURVALLISTEN PERHEIDEN P-HÄME -toiminta (v. 2014-)

(proj. v. 2009-2013)
Perheen ja sen lähipiirin huomioidun turvallisuustyön toimintamallien kehittäminen ja juurruttaminen.

PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN

TAPAAMISPAIKKA (v. 1985 -)

Tarjoaa erillään asuvalle lapselle ja vanhemmalle mahdollisuuden valvottuun tapaamiseen turvallisessa ympäristössä.

ERITYISTASON PERHETYÖ

ALVARI® (v. 1989 -)

Lapsiperheille kotiin annettavaa ammatillista, pitkäkestoista ja tiivistä tukea. Työ toteutetaan yhdessä toimien ja vuorovaikutuksessa perheen ja sen eri verkostojen kanssa.

EROPERHEILLE TUEKSI

-toiminta (v. 2011-2013 proj., jatkorahoitus v. 2014 - 2015, toiminta v. 2016-)

Eroperheille ennaltaehkäisevää tukea ja neuvontaa, asiakastapaamisia sekä lasten ja vanhempien vertaisryhmiä. Eroauttamistyö tukee yhteistyövanhemmuuden vahvistumista parisuhteen päättyessä sekä lapsen turvallisen hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen säilymistä vanhempien eron jälkeen.

PERHETUPA (v. 2007 -)

Lapsiperheiden avoin kohtaamis- ja yhdessä toimimisen paikka.

Kumppanuus Dilan

SÄRÖPERHE -toiminnassa (v. 2014-)

(proj. v. 2009-2013)

Ennaltaehkäisevää tukea ja arjen kannattelua vanhemmuuden alkuvaiheessa vapaaehtoistyön keinoin.

2. VUOSI 2016

Vuosi 2016 oli Lahden ensi- ja turvakoti ry:n 70 v. juhluvuosi. Pääjuhlaa, jonka järjestelyistä kantoi päävastuun yhdistyksen johtokunta, vietettiin 19.2.2016 Harjulan Setlementin juhlatiloissa. Juhlaan osallistui oman väen lisäksi yhdistyksen pitkäaikaisia jäseniä, yhteistyötahojemme edustajia sekä liittomme ja sen jäsenyhdistysten edustajia. Juhlassa esitettiin juhlaamme valmistettu musiikillinen monologi ”Naiset naisten rinnalla”. Juhlapuhujana oli lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila.

Juhlavuoden vietto jatkui monin eri tapahtumin. Työmuotokohtaisia juhlia ja avointen ovien päiviä vietettiin Turvakodilla (30 v.), Päiväryhmä Peukaloisessa (20 v.) ja Perhetuvalla (10 v.), joiden pyöreät vuodet täyttyivät juhluvuoden aikana. Päijät-Hämäläisten kollegojemme kanssa juhluvuosi huomioitiin useissa vuoden mittaan järjestetyissä seminaareissa. Perheen päivänä olimme messukumppanina Launeen kirkossa. Juhlavuosi huipentui Joulunavaus - tapahtumaan Lapsen oikeuksien päivänä Lahden torilla. Olimme siellä näyttävästi esillä ja taas kerran torin täyttivät lapsille jakamamme ilmapallot, joissa on tärkeä viestimme meille kaikille; ”Oikeus turvalliseen perhe-elämään!”

Juhlavuonna huomioitiin myös Ensikotien liiton perustajan Miina Sillanpään syntymän 150-vuotis juhluvuosi.

Vuosi 2016 aloitti uuden strategiakauden ”Rohkeasti ajassa”- otsikoidun strategian. Jokainen työmuoto valmisteli oman strategiasovelluksensa, jotka nyt ohjaavat kunkin työmuodon työskentelyä. Lastensuojelujärjestönä asetumme edelleen turvaksi ja tueksi eri tavoin haastavissa tilanteissa oleville lapsille, aikuisille ja perheille. Vuoden 2016 aikana työmme piirissä oli noin 1200 asiakasta ja lisäksi useisiin satoihin nouseva matalan kynnyksen palveluita käyttävien kävijöiden joukko. Toimintamme tavoittaa hyvin sitä tarvitsevat. Tämä osoittaa, että meitä tarvitaan kansalaisjärjestönä luomaan uskoa huolenpidon, turvallisuuden ja sovinnollisuuden toteutumisen mahdollisuuteen arjen elämässä.

Sote-uudistuksen valmistelut etenivät maakunnassa. Valmisteluissa olemme olleet mukana johtokunnan jäsenten kautta poliittisella tasolla. Yhteistyötä on tehty myös virkamiestasolla. Myös mukanaolo kansallisessa Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (Lape-hanke) tarjoaa meille mahdollisuuden vakiinnuttaa paikkamme tulevassa kuntayhtymä -yhteistyössä.

Tämä toimintakertomus kuvaa työmuotojemme sitoutunutta otetta perustyöhön, kehittämistoimintaan, kumppanuuteen ja verkostoitumiseen.

Maahamme pakolaisina tulleita olemme kohdanneet aiempaa enemmän erityisesti laajentuneen ryhmätoiminnan myötä. Lasten kanssa tehtyä työtä olemme kyenneet lisäämään, vaikka yrityksistämme huolimatta emme saaneet perheväkivalta-työhön lapsityön resurssointiin lisärahoitusta. Perheväkivalta- ja kriisityön työmuodoissa oli asiakkaita vuonna 2016 yhteensä noin 500.

Tapaamispaikkatoiminta onnistui suurista muutos- ja epävarmuustekijöistä huolimatta vastaamaan asiakastyön tarpeisiin. Vahvan tapaamispaikkatoiminnan kokemuksemme lisäksi merkittävää oli aktiivinen yhteistyön kehittäminen seudullisten toimijoiden kanssa. Erotyön rahoitus vakiintui ja Alvari-perhetyön rahoitus jatkui Lahden kaupungin toimesta. Perhetyön ja Eroauttamisen asiakasmäärä vuonna 2016 oli noin 400.

Vauvaperhetyön vakiintuneissa työmuodoissa Ensikodilla ja avopalveluissa kohdattiin vuonna 2017 yhteensä noin 300 asiakasta.

Vapaaehtoistoimintaa ja sen kehittämistä jatkettiin. Vapaaehtoisia eri työmuodoissa oli yhteensä 51. Mieskaveritoiminnan vilkas käynnistyminen osoitti tällaiseen toimintaan liittyneen selkeän tarpeen.

Juhlavuoden kunniaksi vapaa-ehtoisena oppilastyönä tehty Ensikodin rakennuksen ulkomaalaus saatiin valmiiksi kesän 2016 aikana.

Jukka Ihalainen

Jukka Ihalainen
toiminnanjohtaja

3. VAUVAPERHETYÖ

Yhdistyksen vauvaperhetyöryhmä on toiminut vuodesta 1999 alkaen. Työryhmän tarkoituksena on koordinoita ja kehittää yhdistyksen vauvaperhetyön sisältöjä, järjestää koulutusta sekä antaa ammatillista tukea ryhmän jäsenille ja yhdistyksen muille työmuodoille. Vauvaperhetyöryhmän jäsenet ovat mukana alueellisissa vauvaperhetoimijoiden verkostoissa.

Ensikodin, Peukaloisen ja Baby blues -työmuotojen kesken asiakasyhteistyö jatkui tiiviinä. Asiakasperheitä ohjautui tarpeensa mukaan avopalveluista ensikotiin ja myös jatkotukeen ensikodista avopalveluihin.

Ensikodin työntekijä oli Baby blues -työntekijän työparina Doula-synnytystukihenkilötoiminnassa, ja osallistui neuvolan kanssa yhteistyössä järjestettyihin unineuvontailtapäiviin sekä lahtelaisperheille järjestettyihin perhevalmennusiltoihin.

Ensikodin ja Peukaloisen työntekijät aloittivat koulutus- ja kehittämisprosessina MLL:n järjestämään mentalisaatioon perustuvan ryhmänohjaajakoulutuksen. Työparit kehittävät vauvaperhetyöhön mallin mukaista ryhmätoimintaa, mikä jatkuu edelleen seuraavaan vuoteen.

3.1 Ensikoti

VAUVAPERHETYÖ

Ensikoti tarjoaa ympärivuorokautista tukea vauvaperheille. Perhe voi tulla ensikotiin jo raskausaikana. **Ensikotityön painopisteenä on tukea vauvan ja vanhemman välistä vuorovaikutussuhdetta, vauvan hyvää hoitoa ja kehitystä sekä vahvistaa vanhempien voimavaroja.**

Asiakkaat ohjautuvat ensikotiin sosiaalitoimen kautta. Työskentely toteutuu yhteistyössä asiakkaan koko verkoston kanssa. Ensikodin henkilökunnalla ja sosiaali- ja terveydenhoitoalan AMK-koulutus ja lisäksi Ensi- ja turvakotien liiton vauvantyöhön syventävää koulutusta sekä muuta erilaisten työmenetelmien käyttöön liittyvää koulutusta. Työ on jatkuvasti asiakastarpeiden mukaan kehittyvää.

Kannusta minut vahvaksi -hankkeesta saadut kokemukset ja materiaalit ryhmätoimintamalleineen ovat käytössä ensikodin asiakastyössä. Lisäksi ensikodin kaksi työntekijää osallistuu MLL:n järjestämään mentalisaatio-ryhmän vetämiseen liittyvään prosessikoulutukseen, jonka materiaali KMV-hankkeen kanssa tukee toisiaan.

Ensikodissa oli vuonna 2016 yksi ulkomaalaistaustainen maahanmuuttajaperhe. Tämä perhe ja sen kaikki perheenjäsenet saivat heille räätälöidyn runsaan tuen ensikotityönä yhdistyksen muiden työmuotojen osallistuessa myös työskentelyyn. Vaikka maahanmuuttajaperheitä on vuosittain vain vähän, ovat valmiudet perheiden monimuotoisten tarpeiden huomioimiseen hyvät. He saavat tarvitsemansa palvelun ensikodin ja muiden työmuotojen yhteistyönä.

Toiminnan arviointi tapahtuu asiakasneuvotteluissa, asiakaspalautteiden kautta ja ensikodin työntekijöiden omissa kehittämissäpäivissä.

Toiminnallisia ja terapeuttisia ryhmätoimintoja kehitettiin lisää vuoden aikana. Asiakasperheille tarjottiin monimuotoisesti ryhmätoimintaa: psykofyysiseen fysioterapiaan erikoistuneen Lilian Niemisen vetämät rentoutusryhmät, vauvan hoitoon ja erilaisiin teemoihin painottuvat ryhmät, toiminnalliset vauva-vanhempi -ryhmät, hemmottelu- ja leffaillat, yhteisökokoukset, vauvaa odottavien perheiden Baby shower -juhlat sekä perheiden tulo- ja lähtötilanteen kahvitukset. Lisäksi asiakkaat osallistuivat Marttojen järjestämälle Arki sujuvaksi -kurssille Lahden Marttalassa.

Vapaaehtoistyönä asiakkaat saivat synnytyksiin mukaan Doula-synnytystukihenkilön. Vapaaehtoinen kampaaja tarjosi asiakkaille hiustenhoitoa ensikodilla. Launeen diakoniatyöntekijät ja diakonia-toimikunta tukivat asiakasperheitä järjestämällä mm. vauvan kastejuhlan Launeen kirkolla ja grilli-illan entisille ensikotiasiakkaille ensikodin pihalla kesäkuussa. Hyvinkään kansalliset seniorit, Brother Chirstmas ja lukuisat yksityiset nimettömät lahjoittajat muistivat erilaisin tavoin ensikodin asiakkaita.

Ammatti-instituutin toimesta oppilastyönä tehty ensikodin ulkomaalaus saatiin valmiiksi kesällä 2016. Kaksi Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijaa teki opintoihinsa liittyvää vapaaehtoistyötä osallistuen vauvojen hoitoon (yht. 60 tuntia).

Ensikodin tukiasunnossa asui yksi perhe osan vuodesta, perhe sai räätälöidyn tuen ensikodin jatkotyönä. Tukiasumiseen liittyvää toimintaa kehitetään edelleen; perheelle räätälöidään perheen tarpeen mukainen tukipalvelu ensikotipäivien ja tukiasuntoon tehtävän palvelun yhdistelmänä.

Asiakastyössä tehtiin yhteistyötä yhdistyksen vauvaperhetyömuotojen sekä muiden työmuotojen, erityisesti Jussi- ja Avokriisityöntekijän kanssa.

Ensikodin työntekijät osallistuivat Ensi- ja turvakotien liiton järjestämiin koulutuksiin ja työkokouksiin. Lisäksi osallistuttiin paikallisiin koulutuksiin ja tapahtumiin. Yksi ensikodin työntekijöistä osallistui myös Baby blues –työntekijän työparina (osittain myös sijaisena) neuvoloiden unirytmitysneuvontaan ja alueen perhevalmennuksiin.

Ensikodilla oli harjoittelujaksoilla terveydenhuollon ja sosiaalalan AMK-opiskelijoita ympäri vuoden (yht. 13 opiskelijaa).

Ensikodin toimintalukuja v. 2016

ASIAKASTYÖ: (9 asiakasperhehuonetta)

- **Asiakkaita yhteensä 105**
Perheitä: 43, joissa 43 naista, 18 miestä ja 44 lasta (lapsista alle vuoden ikäisiä yht. 39)
- **Hoitovuorokausia yhteensä 5537**
Aikuisten hoitopäivät: 1785 (Lahti), 1479 (muut kunnat), yhteenä 3264
Lasten hoitopäivät: 1215 (Lahti), 1058 (muut kunnat), yhteensä 2273
- **Asiakaskunnat:** Lahti, muut kunnat: Heinola, Hollola, Hyvinkää, Hämeenlinna, Janakkala, Jyväskylä, Järvenpää, Kangasala, Mikkeli, Myrskylä, Nastola, Sastamala, Tuusula ja Vihti (yht. 15 kuntaa)

TOIMINTAYMPÄRISTÖ:

- **Osoite:** Mustamäenkatu 74, 15610 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 10
- **Opiskelijoita vuoden aikana:** 13
- **Rahoitus:** Ensikotitoiminta rahoitetaan pääosin käyttäjäkuntien maksamilla hoitopäivä-maksuilla, 162,40 €/vrk aikuinen, 162,40 €/vrk lapsi

» Lahden kaupunki, hoitopv-maksut	487.200,00 €
» -"- tukiasuminen	14.096,50 €
» Muut kunnat , hoitopv-maksut	412.008,80 €
» -"- tukiasuminen	<u>4.193,10 €</u>
	917.498,40 €
Muut tuotot	<u>18.239,28 €</u>
Tuotot yhteensä	935.737,68 €

3.2 Baby blues –toiminta

VAUVAPERHETYÖ

Baby blues -vauvaperhetyö tarjoaa tukea ja ohjausta avopalveluna masentuneille, uupuneille raskaana oleville tai vastasyntyneen vauvan äideille ja perheille. Toiminnassa painotetaan erityisesti vanhempien ja lasten välistä varhaista vuorovaikutusta sekä vanhemmuuden merkitystä yksilötasolla ja parisuhteessa. Tukea tarjotaan vanhemmille myös vauvan unirytmitykseen liittyvissä asioissa. Toimintaan sisältyy Doula -synnytystukihenkilötoiminta vapaaehtoisten avulla. Työmuodon tavoitteena on selvittää perheen tuen tarve ja muoto sekä auttaa perhettä löytämään omat voimavaransa ja luomaan toimivia verkostoja tuekseen. Lisäksi tavoitteena on ennaltaehkäistä jo raskausaikana äidin pitkäaikainen stressaantuminen, masentuminen sekä muun perheen uupuminen. Asiakassuhteeseen ei tarvita erillistä lähetettä.

Asiakkuus alkoi yleensä aina puhelimitse. Yhteydenottajana oli asiakas itse tai jokin perheen kanssa työskentelevä yhteistyötaho. Asiakasperheissä vaikeudet ilmenivät usein vanhempien uupumisena tai masentumisena sekä vauvaperhearkeen liittyvinä haasteina. Parisuhteen ja sosiaalisen

verkoston muuttuminen vauvan synnyttyä sekä omat ristiriitaiset tai kielteiset tunteet vanhemmuudessa tai parisuhteessa olivat myös tuen piiriin hakeutumisen syinä.

Baby blues -vauvaperhetyö painottui avopalvelu- ja raskausajan työskentelyyn. Doula- synnytystukihenkilötoimintaan, sen kehittämiseen, koordinointiin ja uusien vapaaehtoisten rekrytointiin sekä alle vuoden ikäisten lasten unirytmitykseen. Kotona tehtävään lapsen uni- ja valverytmitykseen vanhempia tuettiin tapaamisten, puhelinkeskustelujen sekä kirjallisen materiaalin avulla. Avoimessa Unichat -toiminnassa asiakkaat pystyivät keskustelemaan nimettöminä vauvan uneen tai rytmiin liittyvistä asioista. Uutena yhteistyömuotona aloitettiin unirytmitysohjaus neuvolassa. Työntekijä jalkautui keskustan neuvolan tiloihin tapaamaan vauvaperheitä. Yövytyspalveluna Baby blues tarjosi yli puolivuotiaalle lapsille kolmen vuorokauden unirytmitystä Perhetuvan tiloissa.

Syksyllä alkoi Lahden kaupungissa uudella tavalla toteutettu neuvoloiden perhevalmennus. Valmennukset eivät toteutuneet enää yksin neuvolan toimintana, mukana oli useita muitakin toimijoita, yhtenä Lahden ensi- ja turvakoti ry, jonka Baby blues -toiminta osallistui loppuvuoden perhevalmennuksiin.

Asiakastyön lähtökohtana oli voimavarakeskeinen ja terapeuttinen viitekehys. Erityisesti tavoitteena oli tehdä vauva näkyväksi vanhempien mielessä ja tukea lasten hyvinvointia perheessä. Tuki suunnattiin ensisijaisesti vauvan ja äidin väliseen vuorovaikutussuhteeseen. Parisuhdetta ja vanhemmuutta tuettiin säännöllisillä yksilö- ja paritapaamisilla sekä koko perheen tapaamisilla.

Vapaaehtoistyö Baby Bluesissa:

Doula- synnytystukihenkilön tuki perheelle alkaa raskausaikana. Doulan tärkein tehtävä synnytyksessä on olla läsnä ja tukea äitiä hänen toiveidensa mukaisesti. Doula voi olla myös molempien vanhempien tukena synnytystilanteessa. Doulat ovat vapaaehtoisia naisia, jotka saavat koulutusta, vertaistukea ja työnohjausta synnytystukihenkilönä toimimiseen. Tuettavina oli yksin synnyttäviä sekä parisuntia. Toiminnassa oli mukana 16 vapaaehtoisdoulaa.

Asiakastyöskentelyn arvioinnissa käytettiin yhteistyötahojen palvelusuunnitelmia, asiakasneuvotteluja, verkostotapaamisia sekä asiakas- ja yhteistyökumppaneiden palautteita. Asiakastyöskentelyä ohjasivat yhdistyksen omassa laatukäsikirjassa määritellyt laatukriteerit sekä Ensi- ja turvakotien liiton Baby blues -toiminnan laatukriteerit.

Baby bluesin toimintalukuja v. 2016

ASIAKASTYÖ:

- **Asiakkaita yhteensä 132**
Perheitä: 43
Avopalveluperheitä: 36 (joissa naisia 36, miehiä 29, lapsia 43)
Unirytmityisperheitä: 7 (joissa naisia 7, miehiä 5, unirytmitysvauvoja 7 ja sisaruksia 5)
(unirytmitysvuorokausia yhteensä 21)
- **Asiakkaiden kotikunta:** Lahti, muut kunnat: Heinola, Orimattila (yht. 3 kuntaa)
- **Doula-toiminta:** Doula-tukisuhteita 8 kpl (tapaamiskertoja 23)
vapaaehtoisten ryhmän kokoontumiskertoja 5 (osallistujia 13)
- **Lahten kaupungin neuvoloiden perhevalmennus:** 5 valmennuskertaa

TOIMINTAYMPÄRISTÖ:

- **Osoite:** Loviisankatu 14 B 23, 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 1, lisäksi unirytmitystyöntekijä tarvittaessa
- **Doula-vapaaehtoisia:** 16

- **Rahoitus:** Baby bluesin avopalvelu –toiminta rahoitetaan pääosin Raha-automaattiyhdistyksen avustuksella. Unirytmitystoiminta rahoitetaan käyttäjäkuntien maksamilla korvauksilla.

» RAY-avustus	53.000,00 €
» Kuntien korvaukset	4.263,00 €
» Muut tuotot	572,34 €
Tuotot yhteensä	57.835,34 €

3.3 Päiväryhmä Peukaloinen

VAUVAPERHETYÖ

Päiväryhmä Peukaloinen palvelut ovat tarkoitettut vauvaa odottaville tai alle 2-vuotiaan lapsen perheille, joissa arki ei suju tai lapsi ei saa ikätasoaan vastaavaa hoivaa sekä perheille, jotka ovat muusta syystä tehostetun avoimuollollisen tuen tarpeessa.

Työskentelyn piirissä olevilla asiakkailla on eriaisteisia mielenterveys- ja päihdeongelmia. Perheissä on myös taitamattomuutta arjen hallinnassa ja useimmissa perheissä ongelmat ovat ylisukupolvisia. Työskentelyn tavoitteena on lapsen fyysisen ja psyykkisen kehityksen turvaaminen, lapsen ja vanhemman välisen suhteen ja vuorovaikutuksen vahvistaminen sekä perheen hyvinvoinnin edistäminen. Asiakkaat hakeutuvat päiväryhmään mm. PHKS:n pikkulapsipsykiatrian, neuvoloiden, perheyön ja lastensuojelun ohjaamina.

Vuoden aikana Päiväryhmän toimintaa jaksottavat motivointi-, ryhmä- ja jälkityöskentely. Motivointityöskentelyn jälkeen osa perheistä aloittaa päiväryhmässä. Päiväryhmäkauden päätyttyä perheet voivat halutessaan osallistua jälkityöskentelyyn. Päiväryhmätyö on suunnitelmallista ja tukeutuu perheiden omiin voimavaroihin. Pohjana työskentelylle on perheen, lähettävän tahon ja päiväryhmän ohjaajien kanssa laadittu suunnitelma perheen yksilöllisistä tavoitteista, joihin perhe sitoutuu

ryhmäkauden ajaksi. Suljetut ryhmät kokoontuvat syys- ja kevätlukukauden ajan kolmena arkipäivänä viikossa. Työskentelyn etenemistä arvioidaan perheen kanssa palaverissa, joihin osallistuvat myös yhteistyötahot ja perheen lähiverkosto. Työskentelyn aikana perheitä tuetaan kotikäynnin ja perheenjäsenten yksilötapaamisilla. Ryhmäjaksot sisältävät 5 vrk:n intensiivikuntoutusjakson Sopuskan koulutus- ja perhekuntoutuskeskuksessa Sipoossa.

Vuoden 2016 päiväryhmän asiakkuudessa oli 20 perhettä. Luku sisältää sekä motivointi-, ryhmä- että jälkityöskentelyperheet. Työskentely perheissä painottui varhaisen vuorovaikutuksen tukemiseen päiväryhmän keinoin ammatillisen ohjauksen ja vertaistuen yhdistelmällä. Päiväryhmän rakenteen avulla perheiden arjen hallinta kehittyi vauvan tarpeita huomioivaksi. Äitien hyvinvointia tuettiin järjestämällä yhteistyössä LAMK:in terveydenhuollon opiskelijoiden toimesta viisi ohjattua hyvinvointi/liikuntatuokiota.

Työn kehittäminen ja arviointi

Työntekijät osallistuivat keväällä kaksipäiväiseen Ensi- ja turvakotien liiton järjestämään vauvaperhetyöntekijöiden työkokoukseen Sopukassa. Työpari aloitti syksyllä MLL:n järjestämän mentalisaation perustuvan vanhempainryhmän ohjaajakoulutuksen.

Asiakailta ja yhteistyökumppaneilta kerättiin palautetta, jota käytetään asiakastyön suunnitteluun ja kehittämiseen. Intensiiviviikoilta asiakkaat antoivat erillisen palautteen. Työskentelyä ohjaa Ensi- ja turvakotien liiton valtakunnalliset laatuksiteerit.

Vapaaehtoistoiminta

Päiväryhmässä tehtiin yhteistyötä Säröperheelle tueksi -vapaaehtoistoiminnan sekä Hope ry:n kanssa. Vapaaehtoinen avusti päiväryhmän ruokahuollossa n. 3 x kk:ssa sekä oli tarvittaessa apuna myös lastenhoidossa.

Päiväryhmä Peukaloisen toimintalukuja v. 2016

ASIAKASTYÖ:

- **Asiakkaita yhteensä: 48**
- **Perheitä: 20** (joissa 22 naista, 5 miestä ja 21 lasta)
- **Päiväryhmäpäivät: 70**
- **Asiakaskunnat: Lahti ja Nastola**

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite:** Loviisankatu 14 B 24, 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 2
- **Opiskelijat:** 3 (keväällä 1, syksyllä 2)
- **Rahoitus:** Peukaloisen toiminta rahoitetaan pääosin Raha-automaattiyhdistyksen avustuksella.

» RAY-avustus	110.000,00 €
» Muut tuotot	<u>3.327,21 €</u>
Tuotot yhteensä	113.327,21 €

4. PERHEVÄKIVALTA- JA KRIISITYÖ

Perheväkivalta- ja kriisityön osaamisalue kokoaa yhteen työmuodot, joiden tehtävänä on ehkäistä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa sekä tarjota turvaa ja tukea koko perheelle perheväkivalta- tai sen uhka -tilanteessa (Turvakoti, Avokriisityö, Jussi-työ, Turvallisten perheiden Päijät-Häme –toiminta).

Osaamisalueen työmuotojen esimiehenä toimi maaliskuun loppuun saakka perheväkivalta- ja kriisityön johtaja. Huhtikuun alusta väkivaltatyön avopalveluihin nimettiin tiimivastaava ja perheväkivalta- ja kriisityön johtaja siirtyi turvakodin johtajaksi. Perheväkivalta- ja kriisityön osaamisalueen työntekijät osallistuivat eri kokoonpanoissa seudullisen Turvallisuusverkoston työskentelyyn, Marak -työskentelyyn, Ehkäisevän työn päiville ja Kannusta minut vahvaksi -hankkeeseen. Turvakodista kaksi työntekijää suoritti Mikkelin ammattikorkeakoulun järjestämän väkivaltatyön 5:n opintopisteen jatkokoulutuksen verkko-opintoina. THL:n koordinoima lapsityön koulutus alkoi loppuvuodesta ja siihen osallistui yksi työntekijä turvakodilta.

4.1 Turvakoti

PERHEVÄKIVALTA- JA KRIISITYÖ

Turvakoti on tarkoitettu perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneille tai sen uhan alla eläville aikuisille naisille ja miehille, lapsille, nuorille sekä ikä-ihmisille. Turvakodissa on kriisipaikkoja, joihin voi hakeutua mihin vuorokaudenaikaan tahansa. Turvakodilla toimii ympäri vuorokauden (24 h) kriisipuhelinpäivystys, josta perhe- ja lähisuhdeväkivalta tilanteissa, tai sen uhan alla elävä saa apua, tukea ja neuvoa perhe- ja kriisityöntekijältä.

Turvakotiin tulon kriteerinä toimii perhe- tai lähisuhdeväkivalta tai sen uhka -tilanne. Turvakodissa on mahdollisuus turvallisissa olosuhteissa kartoittaa omaa ja perheen elämäntilannetta. Henkilökunta on tarvittaessa tukena ympäri vuorokauden. Tavoitteena on turvallisuuden lisääminen elämässä, fyysisen ja psyykkisen väkivallan ehkäisy sekä väkivaltakierteen katkaisu.

Asiakkaat ohjautuvat turvakotiin suurelta osin joko omasta aloitteesta, ystävien/tuttavien tukemana tai sosiaalitoimen kautta. Turvakodin henkilökunnalla on sosiaali- tai terveydenhuollon AMK-koulutus, jota vahvistetaan erilaisilla väkivaltatyön koulutuksilla. Turvakodin johtajalla on terveystieteiden maisterin koulutus, hän suorittaa parhaillaan sosiaalityön aineopintoja sosiaalityöntekijän laillistetun pätevyyden saavuttamiseksi. Työtä kehitetään yhdessä THL:n ja Ensi- ja turvakotienliiton kanssa.

Turvakotityön tärkeimmät periaatteet ovat tuen tarjoaminen kaikille perheenjäsenille (myös kotiin jääneelle/jääneille tarjotaan tarpeen mukaan yhdistyksen palveluita), lapsen tilanteen erityinen huomioiminen lastensuojelullisesta näkökulmasta sekä erilaisista tukipalveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen. Elementteinä ovat kodinomainen turvallinen ympäristö, terapeuttiset keskustelut, tuen antaminen arjen tilanteissa ja asioiden hoidossa. Turvakodin henkilöstön erityistä osaamisaluetta on tiedon jakaminen väkivallasta ja väkivallan vaikutuksesta kaikkiin perheen jäseniin. Tärkeä osa turvakotityötä on tukea vanhempia huomioimaan lapsen tarpeet haasteellisessa tilanteessa.

Naisten ja miesten kanssa tehtävä työ oli pääasiassa yksilötyötä. Työskentely tapahtui lähinnä väkivallan kokijan kanssa. Paritapaamisia järjestettiin, mikäli kumpikin osapuoli niin halusi ja tapaamisen järjestäminen oli turvallista. Paritapaamiset järjestettiin yhdessä yhdistyksen Jussi-työn kanssa.

Lapsityö turvakodissa

Lasten kanssa työskentelyä toteutettiin pääasiassa yksilötyönä, sisarustapaamisina, lasten kohtaamisena arjessa sekä keskusteluina vanhempien kanssa. Sisaruksia tavattiin ensin ryhmänä ja tämän jälkeen työskentelyä lasten kanssa jatkettiin yksilötyönä. Haastattelut tehtiin mahdollisimman pian turvakotiin tulon jälkeen ja yksilötyö aloitettiin suunnitelmallisesti. Yksilötyön fokuksessa oli väkivaltatilanteen läpikäyminen, syyllisyyden poistaminen, itsetunnon vahvistaminen ja turvallisuuden kartoittaminen turvakodista lähdön jälkeen. Työskentelymenetelminä käytettiin erilaisia terapeutti- sia luovia menetelmiä, pienempien lasten kanssa väkivaltakokemuksia työstettiin leikin avulla. Lastotyössä lapsille pyrittiin luomaan turvalliset olosuhteet ja luottamuksellinen ilmapiiri. Lapsille järjestettiin myös erilaisia toiminnallisia ryhmiä kuten leipomista, askartelua ja ulkoilua. Lapsille tehtiin turvallisuussuunnitelmat samoin kuin aikuisillekin. Vanhemmuustapaamisiin panostettiin ja tapaamisia pyrittiin järjestämään aina lapsen tapaamisen jälkeen. Vanhemmuustyö on yksi tärkeä osa turvakodissa tehtävää lapsityötä.

Turvakoti teki tiivistä yhteistyötä kuntien sosiaali- ja terveystoimen, poliisin, kolmannen sektorin, oikeuslaitoksen, diakoniatyön sekä eri vapaaehtois- ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Yhteistyö diakoniatyön kanssa korostui maahanmuuttaja-asiakkaiden kanssa työskentelyssä. Yhteistyö jatkui myös rikosuhripäivystyksen (RIKU) kanssa. Marraskuusta lähtien RIKU:n työntekijä otti asiakkaita vastaan turvakodin tiloissa kerran viikossa ja kaksi(2) tuntia kerrallaan. Turvakotijakson päätyttyä, ja asiakkaan siirtyessä turvakodista pois, järjestettiin turvakodissa tarpeen mukaisesti neuvottelu jatkotukea tarjoavan tahon kanssa.

Turvakodin tukijoina jatkoivat LC Lahti/Laune Leijonat, jotka osallistuivat turvakodin sisäpihalle tehtävään leikkipaikan suunnitteluun. Lisäksi LC Lahti/Launeen Leijonat järjestivät joulupukin tonttuneen turvakodille. DNA Oy lahjoitti turvakodin henkilökunnan käyttöön kaksi älypuhelinta sekä asiakkaille Prepaid-liittymiä. FAMILON lahjoitti turvakodille petivaatteita ja Super-liitto sukia ja heijastimia turvakodin asiakkaille. Kristillisdemokraattiset nuoret lahjoittivat turvakodin lapsille tarvikkeet piparkakkumökkien tekemiseen ja he myös tulivat turvakodille niitä tekemään lasten kanssa. Vaapaaseurakunta lahjoitti turvakodille piparkakkumökkejä. Turvakoti sai myös erilaisia lahjoituksia yksityisiltä henkilöiltä, mm. villasukkia, vaatteita, leluja ja kodin tarvikkeita.

Turvakotityötä ohjaavat yhdistyksen laatukäsikirjassa määritellyt laatukriteerit. Työn arviointimenetelminä käytettiin asiakasneuvotteluja ja -palautteita sekä työnohjausta. Työnohjaukseen oli mahdollisuus osallistua neljä kertaa vuoden aikana. Työnohjaus toteutettiin ryhmätyönohjauksena. Turvakodin johtajalla ja vauvaperhetyön johtajalla oli yhteinen työnohjaus.

ASIAKASTYÖ (5 asiakasperhehuonetta)

- **Asiakkaita yhteensä: 239**
Perheitä: 125 (joissa naisia 116, miehiä 9 ja lapsia 114)
Aikuisten keski-ikä: naiset 39,8 v., miehet 58 v. (yli 60 v. yht. 9 kpl)
Lasten keski-ikä: 5,8 v. (alle 1 v. yht. 9 kpl)
- **Hoitovuorokausia yhteensä 2788**
Aikuisten hoitopäivät: 1333
Lasten hoitopäivät: 1455
- Kriisi- ja neuvontapuhelut: 238, palvelutiedustelut: 140
- Turvakotijaksojen pituudet: 1-3 vrk =28,2 %, 4-6 vrk =25,5 %, 7-13 vrk=19,6 %, 14-30 vrk =21,6 %, 31-60 vrk =2,8 % ja yli 60 vrk = 2.3 %
- **Asiakaskunnat:** Lahti, muut kunnat: Asikkala, Espoo, Eurajoki, Haapajärvi, Hartola, Hausjärvi, Heinola, Helsinki, Hollola, Hyvinkää, Hämeenlinna, Janakkala, Juva, Jyväskylä, Järvenpää, Kerava, Kouvolaa, Kärkölä, Lempäälä, Mikkeli, Myrskylä, Mäntsälä, Nastola, Nokia, Nurmijärvi, Orimattila, Oulu, Outokumpu, Padasjoki, Pihtipudas, Riihimäki, Seinäjoki, Sysmä, Tampere, Valkeakoski, Vantaa, (38 kuntaa)

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite:** Launeenkatu 8 (2.krs), 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 8
- Opiskelijoita vuoden aikana: 9
- **Rahoitus:** Suomen valtio

»	Valtio	584.742,69 €
»	<u>Muut tuotot</u>	<u>7.478,79 €</u>
	Tuotot yhteensä	592.221,48 €

4.2 Perheväkivaltatyön Avopalvelut

4.2.1 Avokriisityö

PERHEVÄKIVALTA- JA KRIISITYÖ

Avokriisityö on tarkoitettu väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille naisille ja heidän perheilleen. Avokriisityön asiakkaat eivät välttämättä tarvitse turvakotipaikkaa sillä hetkellä, vaan haluavat keskusteluapua yksittäisen kriisitilanteen tai hankalan elämäntilanteen selvittämiseksi. Joillakin asiakkailla väkivallan kohteeksi joutuminen on ollut jatkuvaa ja säännöllistä, ja on saattanut jatkua pitkäänkin, toisten kohdalla se on ollut sattumanvaraista ja yllättävää. Osalla asiakasperheistä on myös muita elämänhallintaan liittyviä vaikeuksia, mm. mielenterveys-, päihde- ja parisuhdeongelmia.

Avokriisityön tavoitteena on turvallisuuden palauttaminen perheeseen. Toiminnan viitekehys on voimavarakeskeinen. Olennainen osa työskentelyssä on asiakasperheen omien voimavarojen löy-

tyminen ja selviytymistä tukeva verkostotyö. Lastensuojelun näkökulma huomioiden oleellinen osa asiakastyötä on lapsen tilanteen arviointi ja esille tuominen.

Asiakkaat ohjautuivat Avokriisityöhön pääasiassa Rikosuhripäivystyksen, lastensuojelun, aikuis-sosiaalityön ja Turvakodin kautta tai itse hakeutuen. Muita lähettäviä tahoja olivat nuorisotyö, poliisi, oikeusaputoimisto, Päijät-Hämeen perheneuvola, Lahden ensi- ja turvakodin muut työmuodot sekä asiakkaan läheiset. Uuden asiakkaan soittaessa tarjottiin henkilökohtaista tapaamista mahdollisimman nopeasti – ensimmäinen tapaaminen pyrittiin järjestämään viikon sisällä yhteydenotosta.

Tavoitteet työskentelylle suunniteltiin yhdessä asiakkaan tai asiakasperheen kanssa. Asiakastyö sisälsi yksilö-, pari- ja perhetapaamisia sekä keskusteluapua ja neuvontaa puhelimitse. Tarvittaessa tapaamisiin osallistui myös asiakkaan lähiverkostoa ja muiden auttajatahojen edustajia. Tärkeimpänä työmenetelmänä toimi psykososiaalinen keskusteluapu.

Avokriisityöntekijä toimi työparina Turvakodissa (lasten tilanteen arviointi) ja Jussi-työssä (paritapaamiset) sekä Tapanilan vastaanottokeskuksessa sosiaalityöntekijän parina ryhmässä, joka oli suunnattu maahanmuuttaja- ja turvapaikkapäätöstä odottaville naisille.

Avokriisityön keskeisimpiä teemoja olivat trauman läpikäyminen, väkivaltaa estävien konkreettisten keinojen löytäminen arkipäivään sekä turvallisuuden palautuminen perheeseen. Keskeistä oli myös tiedon välittäminen väkivallan eri muodoista ja ilmiöstä.

Asiakaskäyntien tiheys ja kesto määräytyivät asiakkaan tilanteen mukaan. Asiakkuudet vaihtelivat yhdestä kerrasta useita kuukausia kestäviin asiakassuhteisiin. Aktiivisen työskentelyvaiheen jälkeen asiakkaalla oli tarvittaessa myös mahdollisuus ottaa uudelleen yhteyttä ja palata asiakkuuteen. Merkittävä osa asiakastyötä oli asiakkaan ohjaaminen tarvittaessa jatkotuen piiriin. Asiakasmäärissä ei tapahtunut suuria muutoksia edellisiin vuosiin verrattuna.

Yhteistyö Rikosuhripäivystyksen (RIKU) kanssa oli tiivistä, asiakkaita ohjautui luontevasti molempiin suuntiin. Vuoden aikana yhteistyötä tehtiin erityisesti lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden sekä yhdistyksen muiden työmuotojen kanssa. Yhteistyötahoina olivat myös Päijät-Hämeen perheneuvola, mielenterveystoimisto, PHKS:n psykiatrian arviointipoliklinikka, terveyskeskuspsykologi, seurakunta, koulut (kuraattorit), poliisi ja Kela.

Avokriisityöntekijä kuuluu n. kerran kuukaudessa kokoontuvaan Marak -työryhmään (moniammatillinen väkivallan riskin arvioinnin menetelmä), Päijät-Hämeen turvallisuusverkostoon, Ensi- ja turvakotien liiton Kannusta minut vahvaksi -hankkeen työryhmään sekä oman yhdistyksen väkivaltatyöntekijöiden ryhmään ja lapsityöryhmään. Työntekijä osallistui Kannusta minut vahvaksi -hankkeen loppuseminaareihin Lahdessa ja Helsingissä, Väkivallan monet kasvot -seminaariin sekä Päijät-Hämeen kesäyliopiston järjestämiin koulutuksiin; Miten auttaa tunnehäiriöitä lasta, Lapsi ja kriisi.

Avokriisityötä arvioitiin yhdessä toiminnanjohtajan ja yhdistyksen eri työmuotojen kanssa. Toimintaan kuului säännöllinen työnohjaus ja asiakastyöskentelyä ohjasivat yhdistyksen omassa laatukäsikirjassa määritellyt laatukriteerit.

ASIAKASTYÖ

- **Asiakkaita yhteensä: 113**
perheitä: 80 (joissa naisia 80, miehiä 8 ja lapsia 25)
Yksilö-, pari- ja perhetapaamiset: 278 (peruuntuneet tapaamiset: 47)
- **Ryhmätoiminta:** ryhmätapaamisia pidettiin 11 kertaa, joissa osallistujia 82, kohderyhmänä oli vastaanottokeskuksen naiset.
- **Asiakkaiden kotikunta:** Lahti, muut kunnat: Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kangasala, Mäntsälä, Nastola, Orimattila, (8 kuntaa)

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite:** Launeenkatu 8 (1.krs), 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 1
- **Rahoitus:** Avokriisiyö rahoitetaan Raha-automaattiyhdistyksen avustuksella.

» RAY-avustus	54.000,00 €
» Muut tuotot	2.556,34 €
Tuotot yhteensä	56.556,34 €

4.2.2 Jussi-työ®

PERHEVÄKIVALTA- JA KRIISITYÖ

Jussi-työ toimii perheväkivallan katkaisemiseksi ja ehkäisemiseksi tarjoamalla ammatillista apua miehille, joiden perheessä tai lähisuhteissa on väkivaltaa tai sen uhkaa, tavoitteenaan luoda perheväkivallan kaikille osa-puolille turvallista tulevaisuutta, lapset ja perheen lähipiiri huomioiden. Jussi-työ on Raha-automaattiyhdistyksen jatkuvan A-avustuksen piirissä ja Jussi-työn kaksi työntekijää kuuluvat perheväkivalta- ja kriisiyön matalan kynnyksen avopalvelutoimintaan. Avopalvelut yhdessä turvakotityön kanssa muodostavat perheväkivaltatyön kokonaisuuden. Valtakunnallisesti Jussi-toimintaa koordinoi Ensi- ja turvakotien liitto.

Jussi-työ on kriisiapua, muutosta tukevaa keskusteluapua sekä neuvontaa ja ohjausta eri-ikäisille ja erilaisissa elämäntilanteissa eläville miehille heidän perheväkivaltakriisinsä eri vaiheissa, riippumatta siitä, onko hän väkivallantekijä vai -koki. Jussi-työn asiakkuudet ovat kestoltaan muutamasta tapaamisesta useita kuukausia kestäviin asiakassuhteisiin. Jussi-työn menetelmällinen painopiste on kahdenkeskisissä tapaamisissa miesten kanssa.

Lahtelainen Jussi-työ on toiminut joustavasti vuoden 2016 aikana kyeten vastaamaan tilanteen mukaisesti, tarvittaessa nopeastikin, kaikkiin avunpyyntöihin. Asiakastyöskentelyssä tuli esille mm. perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan, parisuhteeseen, avioeroon, isyyteen ja miehenä olemiseen liittyviä asioita. Asiakasohjautuvuus Jussi-työhön tapahtui edelleenkin pääasiallisesti asiakkaiden suorien yhteydenottojen kautta, joko puhelimitse tai sähköpostilla.

Jussi-työtä esiteltiin mm. Turvakodissa harjoittelujaksoaan suorittaville sosiaalialan opiskelijoille sekä muille vierailijoille. Yhdistyksen ulkopuolella Jussi-työtä ja turvallisuusnäkökulmaa esiteltiin mm. lähipoliisien koulutuspäivässä ja Viherlaakson päiväkodissa sekä useissa, eri toimijoiden kanssa yhteistyössä toteutetuissa koulutustilaisuuksissa.

Asiakasyhteistyö

Yhteistyö yhdistyksen ulkopuolisten tahojen kanssa oli vuoden aikana erittäin runsasta. Yhteistyöpyyntöihin vastattiin nopeasti ja matalalla kynnyksellä. Yhteistyötä yksilö- ja paritapaamisten muodossa tehtiin mm. Perheasiain neuvottelukeskuksen, Aikuis- ja nuorisopsykiatrian poliklinikan, Perheneuvolan, Lahden rikosseuraamuslaitoksen, päihdekuntoutuksen sekä sosiaalitoimen kanssa. Vuonna 2016 uudeksi ja merkitykselliseksi yhteistyötahoksi muodostui Tapanilakodin vastaanotto-keskus, jossa Jussi-työntekijä veti miesten keskusteluryhmiä afgaani- ja arabitaustaisille turvapainkanehakoille.

Oman yhdistyksen sisällä yhteistyötä toteutettiin asiakastapaamisten muodossa Ensikodin, Avokriisityön, Turvakodin, Tapaamispaikan ja Baby bluesin kanssa. Tapaamiset toteutuivat joko yksilötapaamisina tai työparina toimien.

Osallisuus muussa yhteistyössä

- Nyt riittää -hankkeeseen sisältynyt koulun vanhempainilta. Nyt riittää -hanke on Päijät-Hämeen poliisilaitoksen ja Sisäasiainministeriön yhteinen hanke kiusaamisen vähentämiseksi yläkouluissa.
- Kannusta minut vahvaksi -hankkeen tueksi koottu ns. rukkaryhmä.
- Seudullinen turvallisuustyöryhmän toiminta.
- Aavan äitiys- ja lastenneuvoloiden perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistamisen ja siihen puuttumisen prosessikoulutus.
- Perhe- ja lähisuhdeväkivallan monet kasvot -seminaari.
- Eroperheille tueksi -toimintaan liittyvät Eroneuvo-tilaisuudet.
- Riskipelaamisen tunnistaminen ja puheeksiottaminen, Arpa-projekti / EHYT ry.
- Viherlaakson päiväkodissa Jussi-työn ja turvallisuustyön menetelmien esittely.
- Jussi-työ osallistui yhtenä toimijana neuvoloiden perhevalmennuksiin, joissa teemana Jussi-työn osuudessa turvallinen perhe-elämä.
- Jussi-työn ja turvallisuusnäkökulman esittelyä lähipoliisien koulutuspäivässä.
- KMV-hankkeen loppuseminaari

Työn kehittäminen ja arviointi

Palautteita työskentelystä kerättiin asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta. Asiakastyöskentelyä ohjaavat yhdistyksen omassa laatukäsikirjassa määritellyt laatukriteerit. Jussi-työntekijät osallistuivat myös Ensi- ja turvakotien liiton miestyöntekijöiden työkokouksiin ja koulutukseen.

ASIAKASTYÖ

- **Asiakkaita yhteensä 166**
perheitä 154 (joissa miehiä 154 ja naisia 11, lapsia 1)
- **Yksilö- ja paritapaamiset:** 448 (joista yksilötapaamisia 385, paritapaamisia 63)
- **Ryhmätoiminta:** ryhmätapaamisia pidettiin 18 kertaa (osallistujia 165 henkilöä),
kohderyhmänä olivat turvapaikanhakijat sekä Eroneuvoiltoihin osallistuneet vanhemmat
- Asiakkaiden keski-ikä: 38,2 v (miehet 38,7 v. ja naiset 38,3 v).
- **Asiakaskunnat:** Lahti (62,4%), muut kunnat (37,6%): Asikkala, Heinola, Helsinki, Hollola, Hämeenkoski, Hämeenlinna, Iitti, Janakkala, Kangasala, Kerava, Kouvola, Mikkeli, Myrskylä, Mäntsälä, Nastola, Nurmijärvi, Orimattila, Padasjoki, Riihimäki (20 kuntaa)

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite:** Launeenkatu 8 (1.krs), 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 2
- **Rahoitus:** Jussi-toiminta rahoitetaan pääosin Raha-automaattiyhdistyksen avustuksella.
  - » RAY-avustus 110.000,00 €
  - » Muut tuotot 5.612,68 €
  - Tuotot yhteensä 115.612,68 €**

4.2.3 Turvallisten perheiden Päijät-Häme -toiminta

PERHEVÄKIVALTA- JA KRIISITYÖ

Turvallisten perheiden Päijät-Häme-toiminta on jatkoa vuonna 2013 päättyneelle samannimiselle projektille.

Päätavoite

Päätavoitteena on perhe- ja lähisuhdeväkivallan vähentäminen Päijät-Hämeessä kohdennetuin ennaltaehkäisevin turvallisuustyön keinoin sekä kansalaisten haastaminen oman turvallisuutensa lisäämiseen. Yhteistyötä tehdään verkostoissa laajasti seudullisten toimijoiden kanssa.

Konkreettinen päätavoite

- Lähisuhteiden turvallisuuden edellytysten vahvistaminen ja seudullisen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön valmiuksien lisääminen asiakastyössä niin perus- kuin erityispalveluissa kehittämällä asiakaslähtöisiä sosiaalisen turvallisuuden käytäntöjä.
- Ehkäisevän perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön (PLW) seutukoordinaatioryhmän ja Turvallisuusverkoston kautta ehkäisevän työn kehittäminen.
- Kansalasiin kohdistuvan vaikutustoiminnan, asiakaslähtöisten verkosto- ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen.

Päijät-Hämeen alueen ehkäisevä perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyö

Päijät-Hämeessä toimii perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön seutukoordinaatiotyöryhmä (PLW-työryhmä), joka koostuu neljästä sote-toimijasta (Peruspalvelukeskus Oiva ja Aava, Heinola ja Lahti), poliisin, ev.lut seurakunnan, PHSOTEY:n, Rikosuhripäivystyksen ja Lahden ensi- ja turvakoti ry:n (LETK) edustajista. Työtä koordinoivat Sosiaalialan osaamiskeskus Verson ehkäiseväntyön koordinaattori ja LETK:n verkostokoordinaattori. Toiminnan perusteena ovat ShL, Tavoitteena turvallisuus 2013-2016 -toimintasuunnitelma, P-H alueen turvallisuussuunnitelma, Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy kunnissa sekä Viranomaisten toimintaohjeisto lapsen kaltoinkohteluepäilyn selvittelyyn. Kokouksia pidettiin vuoden aikana neljä.

Toteutettiin Tavoitteena turvallisuus 2013-2016 -toimintasuunnitelman seurantakysely toimijoille. Sen pohjalta arvioitiin toimintasuunnitelman toteutumista ja suunnitelma päivitettiin vuosille 2017-2020. Järjestettiin suunnitelmanmukaiset kaksi seminaaripäivää; ”Väkivallan monet kasvot” (n.170 hlöä) ja ”Hyvät keinot ja käytännöt lähisuhdeväkivaltatyössä” (157 hlöä). Peruspalvelukeskus Aavan sekä äitiys- että lastenneuvoloiden terveydenhoitajille toteutettiin prosessikoulutukset, joissa LETK oli mukana turvallisuus ja Kannusta minut vahvaksi -teemoilla (2x, yht. 50 hlöä). Koulutuksiin liittyen järjestettiin kaksi tutustumispäivää LETK:n kaikkiin työmuotoihin. Samoilla teemoilla oltiin mukana myös Aavan oppilashuoltotyöryhmien prosessikoulutuksessa (28 hlöä).

Turvallisuusverkoston nettisivustoa (www.phturvallisuusverkosto.fi) ryhdyttiin kehittämään mm. työvälineeksi ammattilaisille ja info-sivustoksi kansalaisille.

Seudullinen Turvallisuusverkosto kokosi moniammatillisen toimijajoukon ajankohtaisten asioiden äärelle neljästi (n.20 osallistujaa/kerta). Turvallisuusverkosto on osa perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn kokonaisuutta Päijät-Hämeessä. Kokouksissa tutustuttiin alueen toimijoihin, keskusteltiin aihealueen ajankohtaisista asioista ja meneillään olevista hankkeista. Kuultiin esitykset aiheista; Sukupuolien moninaisuus ja lähisuhdeväkivallan uhka ja Ihmiskauppa Suomessa.

Turvallisuustyö muissa Päijät-Hämeen alueen verkostoissa

Yhteistyö eri verkostoissa tapahtui turvallisuusnäkökulmasta ja painottui vuonna 2016 Kannusta minut vahvaksi –hankkeen aiheisiin sekä parisuhdetoimintaan. Verkostojen kanssa toteutettiin viisi kansalaistapahtumaa ja alueen kohtaamista (yht. 134 hlöä sekä toritapahtuman laaja osallistujajoukko).

Yhteisapelillä kohti arjen hyvinvointia -hankkeen Parisuhdetoimijoiden verkosto on niin ikään moniammatillinen verkosto. Se kokoontui vuoden aikana kolme kertaa ja toiminnan puitteissa toteutettiin kansalaistapaaminen kauppakeskus Trion tiloissa (8 hlöä) ja Parisuhdeilta Harjulassa (28 hlöä). Lastensuojelun perhetyön kanssa tehtiin yhteistyötä sekä Lahdessa että Oivan alueella vuorovaikutteisissa tapaamisissa KMV ja turvallisuus -teemoilla (2x7 hlöä) sekä Kasvata kannustaen -interaktiivisen opaskirjan esittelyllä (22 hlöä).

Alueen lähipoliisien kokoontumisessa käytiin esittelemässä turvallisuustyön materiaalia, LETK:n työmuotoja ja KMV-aihetta materiaaleineen (16 hlöä). Viherlaakson päiväkodin henkilökuntaa ta-

vattiin samoilla teemoilla (14 hlöä). Turvallisuustyöhön kävi tutustumassa myös alan opiskelijoita (3 krt).

Toiminta yhdistyksessä (Lahden ensi- ja turvakoti ry) **ja yhteistyö keskusjärjestön** (Ensi- ja turvakotien liitto ry) **kanssa**

Osallistuminen yhdistyksen eri työryhmien kokouksiin vuoden aikana: Lapsityöryhmä (7), Väkivaltatiimi (8). Osallistuminen työyhteisöpäiviin (4) ja kehittämishankkeen istuntoihin (2). Yhteistyö yhdistyksen eri työmuotojen kanssa ja suunnittelupalaveri poikivat vuoden aikana yhteensä 52 kokousta/tapaamista. Lisäksi lastensuojelullisen näkökulman ja lapsen näkökulman vahvaa esille tuomista keskusteluissa eri yhteyksissä. Yhdistyksen toiminnan markkinointia ja eri työmuotojen materiaalin jakamista niin kansalaisille kuin ammattilaisille.

ETK-liiton **Kannusta minut vahvaksi -hanke (KMV-hanke)** lasten kaltoinkohtelun ja kasvatuksellisen väkivallan vähentämiseksi ja kannustavan kasvatuksen lisäämiseksi oli erittäin merkittävä työn kohdentuma koko vuoden ajan. Pilottiryhmän kokouksia oli 8 ja muita aiheeseen liittyviä kokouksia 23 kpl. Lisäksi järjestettiin pilottiyhdistysten yhteistapaamisia/kehittämispäiviä (4). KMV-hankkeen keskeisiä tehtäviä oli hankkeen juurruttaminen yhdistykseen ja alueen toimijoille sekä alueellisen seminaarin koordinointi. Seminaariin osallistui mm. alueen neuvoloiden, lastensuojelun, seurakunnan, varhaiskasvatuksen ja koulujen työntekijöitä (157 osallistujaa). Sisällöllisesti seminaari painottui lasten kaltoinkohteluun ja sen haavoittavuuteen, kannustavaan kasvatukseen ja hankkeessa tuotetun materiaalin esittelyyn www.kasvatakannustaen.fi
www.kasvatuspuntari.fi

TPPH-toiminnassa suunniteltiin lasten turvakasvatusta tukeva ”Turvallinen lapsuus”-esite alakouluikäisille lapsille sekä puheeksioton tueksi ”Täällä on turvallista jutella huolista”-huoneentaulu. Näiden tarjoaminen oppilashuollon työn tueksi kanavoidaan verkostojen kautta vuoden 2017 aikana. ”Kohti turvallista lapsuutta”-esitettä jaettiin runsaasti sekä ammattilaisille että kansalaisille verkostoissa, tapahtumissa, koulutuksissa ja mm. Ehkäisevän työn päivillä Tampereella. Lapsi keskiössä päivillä esiteltiin LETK:n lapsityötä eri työmuodoissa. Osallistuminen myös väkivaltatyön kokouspäivään.

Muu ammatillinen aktiivisuus

Väkivallasta turvallisuuteen -väkivaltatyön käsikirja valmistui v. 2016 ja sitä jaettiin Keinot ja menetelmät -seminaarissa kaikille osallistujille (157 kpl) ja lisäksi laajalti yhteistyötahoille.

Ammatillisessa kehitymisessä ja työn sisällöllisessä laajuudessa on tärkeää hyödyntää sekä koulutuksia (4) että työnohjausta (7). Tapaamiset eri toimijoiden kanssa lisäävät ymmärrystä heidän työnsä näkökulmaan ja luovat mahdollisuuksia kehittää moniammatillista yhteistyötä. Tällaisia tapaamisia oli mm. alueen sosiaalityön, poliisin, Rikosuhripäivystyksen, Dilan Vauvan Taika -työn, Asiakasohjausyksikkö Siiri sekä Akuutti 24 kanssa.

• **Kansalaisjärjestötoiminta (5 krt, 150 hlöä)**

Yhteistyö eri verkostoissa painottui turvallisuusnäkökulmaan, lasten kaltoin kohtelun ja kasvatuksellisen väkivallan ehkäisyyn sekä kannustavaan kasvatukseen. Verkostojen kanssa toteutettiin 5 eri kansalaista- pahtumaa ja alueen asukkaiden kohtaamista: Kauppakeskuksessa vapaamuotoinen kohtaamistuokio turvallisuudesta (8 hlöä), Parisuhdeilta Harjulassa (21 hlöä), HD-motoristien kanssa järjestetty Pieni leluralli- hyväntekeväisyystapahtuma (58 hlöä), Toimintapäivä Nuorten starttiluokalle (11 hlöä), Joulunava- us/Lapsenoikeuksien päivän -tapahtuma, jossa oltiin näkyvästi esillä jakaen ilmapalloja ja KMV- materiaalia (45 jaettua esitettä).

• **Koulutus ja tiedotus (9 krt, 600 hlöä)**

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön seutukoordinaatioryhmä järjesti kaksi koulutusta: ”Väkivallan monet kasvot” (156 hlöä) ja ”Hyvät keinot ja käytännöt lähisuhdeväkivaltatyössä” (170 hlöä). Kannusta minut vahvaksi -hankkeen alueellinen päätösseminaari (157 hlöä), Peruspalvelukeskus Aavan äitiys- ja lastenneuvoloiden kehittämisprosessin koulutukset (2 kpl, yht. 50 hlöä), Aavan oppilashuollon prosessi- koulutus (28 hlöä), Alueen lähipoliisien tapaaminen (16 hlöä) sekä seudullinen lastensuojelun perhetyön tapaaminen (22 hlöä).

Järjestetyt yhteistyötahojen vierailut yhdistyksessä: 6 krt (42 hlöä)

Ammatilliset tapaamiset 6 krt (72 hlöä)

Yksittäiset yhteistyötapaamiset 12krt

• **Osallistuminen palavereihin, koulutuksiin, työkokouksiin ja työnohjaukseen**

Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön seutukoordinaatio: Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön ehkäisyn seutu- koordinaatioryhmä (PLW) kokoukset 4 krt, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso 11 krt, Turvallisuusverkosto 4 krt, Parisuhdetoimijoiden verkosto 3 krt

LETK ja ETK-liiton toiminta : LETK 73 krt, ETK 2 krt, Kannusta minut vahvaksi -hanke 35 krt

Koulutuksiin osallistuminen 4 krt, työnohjaukseen osallistuminen 7 krt

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite:** Launeenkatu 8 (1.krs), 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 1
- **Rahoitus:** TPPH-toiminta rahoitetaan Raha-automaattiyhdistyksen avustuksella.

» RAY-avustus	66.558,13 €
» Muut tuotot	<u>56,34 €</u>
Tuotot yhteensä	66.614,47 €

4.3 Lasten kanssa tehtävä työ

Tavoitteet:

- Lapsen kuuleminen, huomioiminen ja auttaminen perheen vaikeissa elämäntilanteissa.
- Tiedon antaminen vanhemmille väkivallan vaikutuksista lapsiin.
- Selviytymiskeinojen etsiminen lapselle sekä hänen tukemisensa väkivaltatilanteen jälkeen.

Tavoitteena on lapsen näkyväksi tekeminen, kuritusväkivallan väheneminen yhteiskunnassa sekä lasten oikeuksien ja elinolosuhteiden parantaminen. Vanhemmuustyö ja tuki vanhemmille kriisitilanteissa ovat koko ajan lisääntyneet ja ne kulkevat voimakkaasti lapsityön rinnalla. Vanhempien auttaminen huomaamaan lapsen tarpeet arjessa on vanhemmuustyön keskeisin osa.

Lapsen ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamisessa on edelleen puutteita ja asennemuutosta tarvitaan. Kuritusväkivalta on juurtunut syväälle suomalaiseen kasvatuserinteeseen ja sen vähentäminen on haaste, johon pyritään vaikuttamaan Ensi- ja turvakotien Liiton Kannusta minut vahvaksi -hankkeella (v. 2013-2016).

Yhteiskunnallisten muutosten ja kansainvälistymisen seurauksena lasten ja vanhempien tarpeet, toimintaympäristö sekä perherakenteet ovat muuttuneet. Tarvitaan uudenlaisia työskentelymenetelmiä ja vaikuttamistyötä. Sosiaalinen media ja siellä liikkuminen on osa lapsityötä. Perheiden tapahtumista ja Nettiturvakodista on tiedotettu sosiaalisessa mediassa, muun muassa Facebook:n avulla. Nettiturvakoti toimii yhtenä väylänä lasten ja nuorten auttamisessa, se on suunniteltu matalan kynnyksen auttamismuodoksi.

Yhdistyksessä lasten kanssa tehtävä työ perustuu erityisosaamiseen ja yhteistyöhön kaikkien yhdistyksen eri työmuotojen kanssa. Yhteistyö mahdollistaa kokonaisvaltaisen työskentelyn perheen kaikkien osapuolten kanssa. Osa yhdistyksen työntekijöistä on kouluttautunut lasten traumatyöhön. Lapsityötä yhdistyksessä koordinoi lapsityöryhmä. Työryhmään on koottu työntekijöitä kaikista yhdistyksen työmuodoista.

Lapsityöryhmän tavoitteet:

- vahvistaa turvallista ja hyvää, lapsen oikeuksia kunnioittavaa työskentelyä sekä kehittää siihen työskentelymenetelmiä
- vahvistaa asiakasperheiden lasten hyvinvointia ja turvallisuutta ja tehdä lapsi näkyväksi
- käydä yleistä keskustelua lasten oikeuksista ja turvallisuudesta samalla seuraten yhteiskunnallisia ilmiöitä
- suunnitella ja toteuttaa lasten tapahtumia ja virkistystä
- vaikuttaa kuritusväkivallan ja kaltoinkohtelun vähentämiseen perheissä esim. hyödyntäen KVM:n kehittämiä työvälineitä
- tehdä yhteistyötä eri sektoreilla työskentelevien lapsiperhetoimijoiden kanssa

Lasten kanssa tehtävän työn laatua määrittävät valtakunnalliset väkivaltatyön laatukriteerit laitos- ja avotyössä.

Työlle haettiin edelleen RAY:ltä lisärahoitusta Avokriisityöntekijän työpariksi, rahoitusta ei saatu.

Lapsityöryhmän toimintaa v. 2016

- Työryhmä kokoontui keskimäärin kerran kuukaudessa.
- Huhtikuussa toteutettiin yhdistyksen asiakasperheille Linnanmäki –retkipäivä.
- Elokuussa toteutettiin Launeen perhepuistossa ”Pieni leluralli” -moottoripyörätapahtuma; jossa motoristit ajeluttivat lapsia sekä keräsivät keskuudessaan leluja yhdistyksen asiakasperheiden lapsille annettavaksi. Tapahtumaan kutsuttiin lapsia ja nuoria myös Lahden alueen lastenkodeista.
- Syyskuussa järjestettiin toiminnallinen virkistysiltapäivä Lahden kaupungin Starttivalmennusryhmän nuorille.
- Marraskuussa:
  - Joulunavaus- ja Lasten oikeuksien päivän -toritapahtumassa juhlistettiin myös 70-vuotiaasta Lahden ensi- ja turvakotiyhdistystä (yhteistyössä Salpauksen nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijat sekä Musiikkimarakatti-musiikkileikkikoulu).
  - Osa lapsityöryhmän jäsenistä osallistui Lahdessa järjestettyyn alueelliseen Kannusta minut vahvaksi -hankkeen päätösseminaariin. Vuoden aikana ko. hankkeen materiaalia juurrutettiin Päijät-Hämeen alueelle.
  - Lapsityöryhmän edustaja oli Ensi- ja turvakotienliiton Lapsi keskiössä -koulutuspäivillä Sopukassa kertomassa yhdistyksen eri työmuodoissa toteutettavasta lapsityöstä.
  - Toteutettiin muiden lapsiperhetoimijoiden kanssa yhteinen Lasten oikeuksien tapahtuma Kärpäsen päiväkodilla.

5. PERHETYÖ JA EROUTTAMINEN

Perhetyön ja eroauttamisen osaamisalueen työmuotoja ovat Tapaamispaikkatoiminta, Alvari-perhetyö, Eroperheille tueksi -toiminta, Perhetupa sekä Mieskaveritoiminta. Kokonaisuuteen kuuluu myös Säröperheille tueksi -toiminta, joka toteutetaan yhteistyössä yhdistyksemme kanssa (Dila vastaa toiminnan hallinnoinnista).

Perhe- ja erotyön osaamisalueen työmuotojen esimiehenä toimii toiminnanjohtaja. Eroperheille tueksi -toiminnan vastaava työntekijä koordinoi osaamisaluetta työryhmyöskentelyn osalta. Työryhmän tarkoituksena on kehittää ja koordinoita yhdistyksen perhe- ja erotyötä sekä toimia verstaistukiryhmänä koko työyhteisölle.

Vuoden 2016 alussa perhetyön osaamisalueen työmuodot olivat monilta osin uuden edessä. Osaksi Perhetuvan työtä saatiin yhden työntekijän lisärahoitus perhetyölle ja Mieskaveritoiminnan käynnistämiseksi. Eroperheille tueksi -toiminta sai RAY:n ak-avustuksen kahdelle työntekijälle haetun kolmen sijaan. Alvari-perhetyössä aloitti uusi työntekijä huhtikuussa. Tapaamispaikkatoimintaan muutosta toi puolestaan lastensuojelulain muutos ja sen myötä mahdollisesti lisääntyvä tarve tapaamistyölle sekä RAY-rahoituksen päättyminen.

Kansalaisjärjestölähtöistä tapahtuma- ja vaikuttamistoimintaa tehtiin mm. osallistumalla aktiivisesti yhdistyksen erilaisiin perheille suunnattuihin tapahtumiin; Linnanmäen kevätretki, Validian

kanssa toteutettu Taikahattupäivä, Pieni Leluralli HD-motoristien kanssa, Perheiden päivä Launeen seurakunnan kanssa sekä Joulun avaus -tapahtuma torilla.

5.1 Perhetyö

5.1.1 Alvari-perhetyö®

PERHETYÖ
JA EROAUTTAMINEN

Alvari-perhetyö on lastensuojelujärjestön tuottamaa ammatillista, pitkäkestoista ja tiivistä tukea lahtelaisen lapsiperheen kotiin. Alvari-perhetyö on Ensi- ja turvakotien liiton ja sen jäsenyhdistysten kehittämä toimintamuoto. Toiminta tarjoaa erityistason kuntoutuspalvelua lastensuojeluperheille ja perustuu sopimukseen kunnallisen lastensuojelun kanssa. Alvari-perhetyö on rekisteröity ja toiminnalla on valtakunnalliset laatuksiteerit. Lahden ensi- ja turvakoti ry:n Alvari-perhetyö on toiminut 27 vuotta Lahdessa.

Perhetyö on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa työtä. Perhetyössä painottuu perheen omien voimavarojen vahvistaminen. Terapeuttinen auttaminen tapahtuu yhdessä toimien ja vuorovaikutuksessa perheen ja sen eri verkostojen kanssa. Työ toteutetaan yksilö- ja parityönä. Asiakassuhteet kestävät keskimäärin vuodesta kahteen. Asiakasperheet ohjautuvat työn piiriin Lahden lastensuojelun sosiaalityön avohuollon ja muiden yhteistyöverkostojen lähettämänä. Alvari-perhetyön keskeisenä lähtökohtana on edistää vanhemman ja lapsen/vauvan/ masuvauvan vuorovaikutusta sekä perheen psyykkistä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Perhetyössä työskentelee kaksi työntekijää. Työtiimissä tapahtui muutoksia alkuvuodesta; uusi perhetyöntekijä aloitti huhtikuussa Alvari-perhetyössä (toimi aikaisemmin Lapsen Kengät -yhdistyksen Alvari-perhetyössä).

Vuoden 2016 asiakasperheet olivat pääasiassa pikkulapsi- ja vauvaperheitä. Työskentelyn piirissä olevilla perheillä oli mm. mielenterveys- ja päihdeongelmia, neurologisista syistä johtuvia tuen tarpeita, peliriippuvuutta sekä perheväkivaltaa. Perheiden vaikeudet olivat monikerroksellisia. Perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden perheiden ja sen uhan alla elävien lasten auttamistyö korostui edelleenkin. Perhetyön tärkeänä tehtävänä on ollut valvoa lapsen edun toteutumista perheessä ja tukea vanhempia turvallisen arjen vahvistamisessa. Perheet ovat olleet vahvan tuen tarpeessa. Perheillä on ollut myös useita yhteistyöverkostoja. Lähes kaikilla perheillä on ollut tukena myös tukiperhe tai -henkilö perhetyön työskentelyn aikana. Vapaaehtoistoiminta tukee perheitä, lasta/lapsia ja tämä toiminta on perheissä jatkunut perhetyön päätyttyä.

Perheiden tapaamiset toteutuivat kotikäynteinä; sosiaalisena kuntoutuksena. Perheitä tuettiin heidän omiin hoitotahoihinsa ja tapaamisiin osallistuttiin tarpeen mukaan. Asiakasperheiden kanssa työskentely toteutettiin sekä yksin työskentelynä että parityönä. Tapaamisissa olivat esim. koko perhe, perheenjäsen/osa perheestä, vanhemmat tai lapsi/ lapset. Myös perheen lähiverkosto oli tarpeen mukaan työskentelyn piirissä. Perheitä tavattiin 1-4 kertaa viikossa tarpeen mukaan. Tapaamiset olivat kestoltaan pääosin pitkiä ja jokaisen perheen tuen tarpeet olivat hyvin yksilöllisiä. Eri kulttuuria olevan asiakasperheen kanssa työskentelyssä oli omat erityistuen tarpeensa. Puhelintukityö toimi joidenkin vanhempien kohdalla tärkeänä tukena. Lapsen kanssa tehtävässä yksilötyöskentelyssä otettiin käyttöön Lapsen oma kansio.

Yhteistyötä tehtiin perheen omien lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden ja perheen muiden yhteistyötahojen kanssa. Verkostotyöskentely oli tiivistä perheiden, perheenjäsenten ja perhetyöntekijöiden välillä. Yhteistyötä tehtiin sekä oman yhdistyksen eri työmuotojen kanssa että muiden viranomaistahojen ja järjestöjen kanssa. Perhetyöstä osallistuttiin erilaisiin oman yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin. Alvari-perhetyötä esiteltiin yhteistyötahojen työntekijöille ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille.

Ensi- ja turvakotien liiton rooli on valtakunnallisesti ollut merkittävä perhetyön jatkuvassa kehittämisessä. Liitossa Miestyökeskuksen työntekijä Sari Hellsten koordinoi perhetyötä oman työnsä ohella. Liiton taholta tehtiin myös selvitys jäsenyhdistyksissä toteutettavan perhetyön nykytilanteesta. Selvityksen tuloksia hyödyntävät sekä liitto että yhdistysten perhetyötä tekevät työntekijät. Perhetyö tulee olemaan yhtenä kehitysteemana liitossa v.2017. Marraskuussa alkoi liiton järjestämä Merkityksellinen isä -verkkokoulutus, joka jatkuu vuoden 2017 alkuun saakka. Toinen perhetyöntekijöistä osallistuu koulutukseen. Yhdistyksen laaja palveluvalikko ja sen eri työmuotojen työntekijöiden osaamisalueiden hyödyntäminen tukevat myös perhetyön kehittämistä ja vahvistamista. Perhetyöntekijät osallistuivat liiton järjestämään työkokoukseen marraskuussa sekä muihin erilaisiin koulutuspäiviin ja verkostotapaamisiin.

Perhetyön arvioinnissa käytettiin palvelusuunnitelmia, asiakasneuvotteluja, työnohjausta, asiakaspalautteita, työntekijäpalautteita ja perheiden seurantatapaamisia. Palautteita kerättiin aktiivisesti pääosin suullisesti. Seurantatapaamisia tehtiin noin puolen vuoden kuluttua perhetyön päättymisestä. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöille ja asiakkaille tehdyt kirjalliset yhteenvedot väli- ja päätösneuvotteluihin arvioivat perhetyön vaikuttavuutta ja perheen kuntoutumista omassa prosessissaan. Suullisen palautteen pyytäminen asiakkailta esim. tapaamisen yhteydessä, neuvotteiluissa ja yleensä perhetyöntyöskentelyn aikana on arkikäytäntöä. Alvari-perhetyötä ohjaavat liiton ja yhdistyksen yhteiset arvot.

Alvari-perhetyön toimintalukuja vuodelta 2016

ASIAKASTYÖ

- **Asiakkaita yhteensä: 24**
  - Asiakasperheitä yhteensä: 8
    - Aikuiset: 14 (naisia 8, miehiä 6)
    - Lapset: 10 (joista alle 1 v. =4 lasta, 1-2 v.=3 lasta, 3-4 v.=1 lapsi, 5-9 v. =2 lasta)
- Asiakastapaamiset yksilö- tai parityönä: 364 (kotikäynnit, sosiaalinen kuntoutus, ym. asiakastapaamiset)
- Asiakasneuvottelut pääasiassa parityönä: 30 (asiakasneuvottelut, lastensuojelupalaverit, verkostopalaverit)
- Asiakaspuhelut ja viestit: 352
- Asiakkuuksien pituus: 6 kk – 1,5 v., asiakkaat lahtelaisia lapsiperheitä

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite:** Launeenkatu 8 (1.krs), 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 2
- **Rahoitus:** Alvari-perhetyöstä on ostopalvelusopimus Lahden kaupungin kanssa.

» Lahden kaupunki	105.000,00 €
» Muut tuotot	<u>112,68 €</u>
Tuotot yhteensä	105.112,68 €

5.1.2 Perhetupa

PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN

Perhetupa on vauva- ja pikkulapsiperheiden avoin kohtaamisen ja vertaistoiminnan paikka Lahden keskustassa. Perhetuvan toiminta on ehkäisevää lastensuojelutyötä, joka tukee lapsiperheiden hyvinvointia ja vahvistaa vanhempien jaksamista. Perhetupa on perhekeskustoimintaa, joka tarjoaa perhelähtöistä ja matalan kynnyksen tukea varhaisessa vaiheessa.

Toiminnalla mahdollistetaan vertaistuen ja yhteisöllisyyden toteutumista sekä tuetaan ihmisten osallisuutta. Perhetuvan toiminta on kansalaistoimintaa ja perheille vapaaehtoista. Tavoitteena on vahvistaa vanhempien ja lasten sosiaalisten kontaktien sekä turvaverkkojen rakentumista. Perhetupa on osa yhdistyksen palvelukokonaisuutta.

Perhetuvan toiminta käynnistyi v. 2006 STM:n tukemana Lahden Perhe-hankkeena, jota hallinnoi Lahden kaupunki. Lahden ensi- ja turvakoti ry ryhtyi 1.11.2007 alkaen toiminnan hallinnoijaksi ja käytännön toiminnan järjestäjäksi vastaten siitä edelleenkin.

Kohderyhmä

Perhetuvan avoin päivätoiminta on suunnattu kaikille Päijät-Hämeen vauva- ja pikkulapsiperheille sekä heidän lähiverkostolleen. Vauvaa odottavia äitejä tuetaan ohjatulla ryhmätoiminnalla. Iltaisin ja viikonloppuisin vertaisryhmätoiminnassa on mukana erilaisia kohderyhmiä sekä koulu-ikäisiä lapsia.

Uutena toimintamuotona Perhetuvan toimintakokonaisuudessa käynnistyi Mieskaveritoiminta keväällä 2016 Ray:n tuella. Mieskaveritoiminta on Pienperheyhdistyksen kehittämä toimintamalli. Mieskaveritoiminta on vapaaehtoistoimintaa, jossa aikuiset miehet ovat kavereina yksinhuoltaja-perheiden lapsille, joilla ei ole yhteyttä omaan isään. Mieskaveritoiminnan kohderyhmänä on yksinhuoltajaäidit ja yli 4-vuotiaat lapset sekä vapaaehtoiset mieskaverit.

PERHETUVAN TOIMINNOT:

1) Avoin päivätoiminta

- avoinna tiistaina, keskiviikkona ja perjantaina klo 9-14
- torstaisin vauvaperheiden tuttipiiri klo 12-15

2) Ryhmätoiminta

- neuvolan kanssa toteutettiin yhteistyönä yksinodottajien perhevalmennus sekä sen jatkor ryhmät
- tiloissa kokoontui perheiden omia vertaisryhmiä mm. perhevalmennusten äiti-lapsi -ryhmät, venäläiset perheet, monikkolasten perheet, eri yhdistysten vertaisryhmiä, yhdistyksen oma lasten eroryhmä ja vauvojen unirytmitys sekä Mieskaverikoulutus

3) Tilapäinen lastenhoito

- tiistaisin klo 9:30-14, 0-7 -vuotiaalle lapsille

4) Avoin lapsiperheiden tukipiste

- keskiviikkoisin klo 12-14
- ei ajanvarausta, maksuton, voi tulla anonyymisti
- työntekijän yksilötapaaminen
- tukea erilaisiin arjen haasteisiin ja elämäntilanteisiin

5) Tilojen vuokraus

- ryhmille ja viikonloppuisin lasten syntymäpäiväjuhliin

6) Mieskaveritoiminta

- rekrytoinnit, koulutukset, vapaaehtoisten ja lasten yhdistämiset

Perhetuvan toiminnan vaikuttavuus

Perhetupa on toiminut 10 vuotta Lahdessa. Perhetuvan toiminta on ollut kuntalaisia hyödyttävää ja muiden toimijoiden palveluja täydentävää ehkäisevää lastensuojelutyötä. Perhetupa on tullut merkitykselliseksi toiminnaksi vauva- ja pikkulapsiperheiden hyvinvoinnin tukemisessa sekä vertaistoiminnan mahdollistajana. Perhetuvalla on monipuolinen vertaisuuden ja matalan kynnyksen toimintamalli, joka on tarjonnut tukea perheille erilaisiin elämäntilanteisiin. Toiminta on ollut vilkasta ja vauvaperheitä on käynyt runsas määrä päivittäin. Kävijämäärä on lisääntynyt ja vertaistoiminta on ollut aktiivista.

Perhetuvan toiminta on lisännyt merkittävästi lukuisten vauva- ja pikkulapsiperheiden hyvinvointia sekä ehkäissyt vanhempien uupumusta ja syrjäytymistä. Toiminta on lisännyt perheiden sosiaalisia kontakteja sekä turvaverkkoja. Perheiltä saatu suora palaute sekä lisääntynyt vauvaperheiden kävijämäärä ovat osoittaneet toiminnan tarpeellisuuden perheiden hyvinvoinnin tukemisessa. Toiminta koskettaa suurta määrää lahtelaisia lapsiperheitä ja heidän lähiverkostoaan. Toiminnassa on ollut mukana ammattilaisia, perheitä, vapaaehtoisia, opiskelijoita sekä eri sektoreiden toimijoita.

Toiminta on kaikille avointa, jonka vuoksi vanhempien on ollut mahdollista tulla leimautumatta ja tuntee olevansa samanarvoinen vanhempi muiden joukossa. Vanhemmat määrittävät itse, mitä kertovat toisilleen asioistaan. Toiminnassa kävi erilaisista sosiaalisista lähtökohdista ja elämäntilanteista olevia perheitä. Yksinhuoltajia, ulkomaalaisia ja toisilta paikkakunnilta muuttaneita kävijöitä oli säännöllisesti. Useat perheet saivat myös yksilöllistä keskustelutukea ja ohjausta, tarvittaessa asiakas jatko-ohjattiin mm. Baby Blues-, Avokriisi- tai Eroperheille tueksi -työmuotoon. Perheille oli tarjolla tietoa ja esitteitä yhdistyksen palveluista sekä muiden tahojen perhepalveluista.

Vanhempien vertaistuen saaminen ja antaminen oli arvokasta arjen tukea, joka kannattelikin monia perheitä. Yhteenkuuluvuuden ja yhteisöllisyyden kokemus vahvistui. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että työntekijä on paikalla toimimassa sillanrakentajana perheiden välillä sekä apuna ja tukena tarvittaessa. Perhetuvan laajat aukioloajat mahdollistivat useana päivänä viikossa käymisen. Päivän aikana perheet myös kahvittelivat ja ruokailivat. Vanhemmat kertoivat saaneensa lisää voimia arjessa jaksamiseen, tukea ja neuvoja lapsen hoitoon, löytäneensä ystäviä, uusia näkökulmia omaan tilanteeseensa sekä mahdollisuuden toisten aikuisten kanssa keskusteluun. Perhetuvalta lähdettiin usein kotiin "akut ladattuna". Perhetuvalla pidettiin säännöllisesti myös musiikkileikkituokioita ja vauvajoogaa.

Perhetuvan kävijät olivat pääasiassa vanhempia alle 3-vuotiaiden lastensa kanssa eli vauvaperheitä. Päivittäin kävijöitä oli keskimäärin 25 aikuista ja 30 lasta. Päivätoiminnassa oli mukana keski-

määrin 60 eri perhettä viikossa ja 500 kävijää kuukaudessa, vuositasolla toiminnassa oli mukana 300 - 400 eri perhettä.

Perhetuvan tilojen käyttöaste oli korkea, tilat olivat useimmiten käytössä päivittäin aamusta iltaan. Vertaisryhmiä ja lasten syntymäpäiväjuhlia toteutui runsas määrä ja vauvojen unirytmitys (Baby Blues -työmuoto) toteutui Perhetuvan tiloissa säännöllisesti.

Perhetupa toimi laaja-alaisesti yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen (neuvolat), eri yhdistysten, oppilaitosten, verkostojen sekä hankkeiden kanssa. Työntekijät olivat mukana yhdistyksen omissa sekä eri toimijoiden yhteisissä kansalaistapahtumissa.

5.1.2.1 Mieskaveritoiminta®

Mieskaveritoiminta on vapaaehtoistoimintaa, jossa aikuiset miehet ovat kavereina yksin lastaan kasvattavien äitien lapsille, joilla ei ole yhteyttä omaan isäänsä tai muihin miehiin. Lapsen eli pikkukaverin alaikäraja toimintaan on 4 vuotta. **Toiminnan tavoitteena on antaa lapselle mahdollisuus tutustua aikuisen miehen arkeen ja elämään sekä lisätä lapsen kehitystä tukevia aikuiskontakteja.** Perheen turvaverkostoa laajentamalla myös yksin lastaan kasvattavan äidin jakaminen helpottuu. Mieskaveritoiminta® on Pienperheyhdistyksen vuonna 1992 käynnistämää, kehittämää ja koordinoimaa toimintaa. Toiminnan rahoitus pohjana on RAY:n avustus.

Toiminnassa mukana olevia mieskavereita on valtakunnallisesti noin 220. Mieskaveritoimintaa on pääkaupunkiseudulla, Turussa, Vaasassa, Oulussa, Kuopioissa, Tampereella ja syksyllä 2016 toiminta käynnistyi Lahdessa.

Mieskaverit tulevat mukaan toimintaan käymällä 13–15 tuntia kestävästä kurssista. Kurssilla perehdytään muun muassa mieskaveritoiminnan periaatteisiin ja käytäntöihin sekä lapsen ja nuoren kehitysvaiheisiin sekä eri osapuolten toiveisiin ja motiiveihin, ajankäyttöön sekä yksinhuoltajaperheiden monimuotoisuuteen. Lisäksi miehet haastatellaan yksilöllisesti ja heiltä pyydetään lupa rikosrekisteriotteen tilaamiseen. Syksyllä 2016 pidettiin ensimmäinen mieskaveritoiminnan kurssi Lahdessa.

Mieskaveritoiminta käynnistyi Lahdessa ilahduttavan vilkkaasti ja herätti kiinnostusta myös mediassa. Toimintaa markkinoitiin ja vapaaehtoisia rekrytoitiin lähinnä sosiaalisessa mediassa mutta myös tapahtumissa sekä sähköisellä tiedotteella kahteen yritykseen.

Äidit ohjautuvat toimintaan eri yhteistyötahojen suosittelemaksi (neuvola, varhaiskasvatus, sosiaalitoimi, muut järjestöt) tai ovat itse tietoisia toiminnasta. Mieskaveritoiminta alkaa aina äidin yhteydenotosta mieskaveriohjaajaan ja hakemuksen jättämisestä. Äidit perehdytetään mieskaveritoimintaan äitien info-illoissa tai yksilöllisissä tapaamisissa. Äitien ryhmätapaamisia järjestettiin syksyllä 2016 yksi, jonka ajaksi oli järjestetty lastenhoito. Lisäksi äitejä tavattiin ja ohjattiin yksilöllisesti.

Mieskaveritoiminnan paikalliseen organisointiin kuuluu toiminnan markkinointi ja tiedottaminen, vapaaehtoisten mieskavereiden rekrytointi ja kouluttaminen, äitien perehdyttäminen, lasten ja mieskavereiden yhdistäminen sekä kaverisuhteen tukeminen. Lisäksi mieskavereille järjestetään työnohjauksellisia tapaamisia sekä pikkukavereille ja mieskavereille yhteisiä retkiä ja tapaamisia.

ASIAKASTYÖ

Vuositasolla toiminnassa oli mukana n. 350 perhettä

- Avoin päivätoiminta: aikuiset 1844 ja lapset 2512 käyntikertaa
- Lastenhoito: 26 hoitokertaa
- Ryhmätoiminta: 20 eri ryhmää
  - ryhmien kokoontumiskertoja 124
- Lasten syntymäpäiväjuhlat: 60 perhettä

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite**: Loviisankatu 14, katutaso, 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä**: 2 kokoaikaista ja 1 osa-aikainen (85 %)
- Opiskelijat: 3
- Vapaaehtoiset: 2

Mieskaveritoiminnan toimintalukuja vuodelta 2016

ASIAKASTYÖ

- uusia mieskavereita: 7
- äitien hakemuksia: 12
- yhdistämisistä: 5

Koulutukset ja tapahtumat

- 1 kokonainen (7 osallistujaa), toinen alkanut (9 osallistujaa, päättyy tammikuussa 2017)
  - työnohjauksellisia tapaamisia: 1
  - äitien ryhmämuotoinen info, osallistujia: 6
  - yksilöllisiä infoja: 3
  - tapahtumat: 8
- Rahoitus: Perhetuvan toiminta rahoitetaan pääosin Lahden kaupungin avustuksella.

» Lahden kaupunki	85.000,00 €
» RAY-avustukset	75.000,00 €
» Asiakasmaksut	2.023,55 €
» Muut tuotot	<u>6.951,36 €</u>
Tuotot yhteensä	168.974,91 €

5.2 Eroauttaminen

5.2.1 Tapaamispaikka

PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN

Tapaamispaikalla toteutetaan oikeuden tai sosiaalitoimen määrittelemiä valvottuja ja tuettuja tapaamisia sekä valvottuja vaihtoja.

Tapaamistyöllä autetaan ja tuetaan perheenjäseniä selviämään perheen erilaisista eroon liittyvistä kriiseistä ja ongelmakohdista. Tapaamispaikan tuen avulla pyritään aikaan saamaan myönteisiä vaikutuksia koko perheen elämään ja erityisesti lapsen näkökulma huomioidaan. Tapaamistilanteesta pyritään saamaan lapselle positiivinen kokemus mm. kannustamalla ja tukemalla vanhempia rakentamaan suhdetta lapseen.

Tapaamispaikkatyötä tehdään yhteistyössä lapsen, lapsen perheen, lapsen lähiverkoston sekä lähettävän tahon kanssa. Tapaamispaikalle tulevan lapsen elämäntilanne on useimmiten kriisiytynyt ja tapaamistyön keinoin lasta tuetaan ja häntä autetaan sopeutumaan uuteen elämäntilanteeseen. Lasten kanssa työskentely sisältää lasten alkuhaastattelun, jossa lapsi ja tapaamisohjaaja käyvät läpi tapaamiseen liittyviä asioita. Lapselle kerrotaan tapaamiskäytännöistä ja samalla lapsen ajatukset ja toiveet tulevat huomioiduiksi. Tapaamisen aikana lasta kuullaan, huomioidaan ja tuetaan niin, että lapsi tuntee olonsa tapaamisessa turvallisiksi. Lasten havainnoinnista saadut huomioidut kerrotaan sekä vanhemmille että lähettävälle taholle, jotta tapaamiset tukisivat mahdollisimman hyvin lapsen kasvua ja kehitystä.

Vanhempien ja sijaisperheiden kanssa käydään keskusteluja tapaamiseen liittyvistä asioista, heitä tuetaan ja neuvotaan tarvittaessa. Keskusteluissa tuodaan esiin erityisesti lapsen näkökulmaa sekä tuetaan vanhempia muuttuneissa perhetilanteissa.

Tapaamispaikalta oltiin säännöllisesti yhteydessä lähettävään tahoon ja heille raportoitiin tapaamisten toteutumisesta. Tapaamispaikkatyön ja Eroperheille tueksi -toiminnan yhteistyötä tiivistettiin vuoden aikana. Tarvittaessa tapaamispaikan eroperheiden asiakkaita ohjattiin keskusteluihin erotyöntekijän kanssa.

Tapaamispaikan **yhteistyökumppaneita** olivat käräjäoikeus, eri kuntien sosiaalitoimet, perhehoito sekä lastenvalvojat. Tiivistä yhteistyötä tehtiin myös perheoikeudellisen yksikön kanssa (johtava lastenvalvoja vahvistaa käräjäoikeuden sekä lastenvalvojien tekemät tapaamissopimukset toteutettavaksi tapaamispaikassa). Yhteistyö mahdollisti perheiden yksilöllisten tarpeiden huomioimisen sekä varhaisen puuttumisen silloin, kun tapaamiset eivät toteudu. Yhteistyötä tehtiin myös

vankiloiden, lastensuojelulaitosten, perhekotien, sijaisperheiden, päihdekuntoutusyksiköiden sekä yhdistyksen eri työmuotojen kanssa.

Alueellisissa tapaamisissa sosiaalitoimen toimihenkilöiden kanssa käytiin vuoropuhelua yhteiskunnan muutostarpeista ja haasteista lapsiperheiden kohdalla. Pohdittiin tapaamispaikkatyön keinoja vastata muutostarpeisiin.

Tapaamispaikan asiakasperheille järjestettiin mahdollisuus osallistua yhdistyksen lapsiperheille suunnattuihin tapahtumiin; Linnanmäen retki, Taikahattu -tapahtuma (yhteistyössä Validia kuntoutuksen kanssa), Pieni Leluralli -tapahtuma sekä Lastenoikeuksien päivä Joulunavaustapahtuman yhteydessä.

Tapaamispaikan työntekijät kuuluvat yhdistyksen perhetyöryhmään ja lapsityöryhmään sekä Ensi- ja turvakotien liiton Kannusta minut vahvaksi -hankkeen työryhmään.

Työntekijät osallistuivat säännöllisesti ammattitaitoa tukeviin ja kehittäviin koulutuksiin sekä tapaamispaikkatyön työkokouksiin. **Työskentelyn arvioinnissa** käytettiin apuna sekä asiakas- että yhteistyökumppaneiden palautteita ja säännöllistä työnohjausta. Asiakastyöskentelyä ohjasivat yhdistyksen omassa laatukäsikirjassa määritellyt laatukriteerit sekä Ensi- ja turvakotien liiton laatukriteerit.

Tapaamispaikkatoiminnan toimintalukuja vuodelta 2016

ASIAKASTYÖ

- **Asiakkaita yhteensä 274** (naisia 103, miehiä 60, tavattavat lapset 111)
Asiakasperheet: 153 (luku sisältää perheen, jossa lapsi asui 71 ja tapaajien perheen 82)
Aikuisten keski-ikä: 38,34 v. ja tavattavien lasten keski-ikä: 5,73 v.
- **Tapaamiset: valvotut 387, tuetut 238, valvotut vaihdot 68**
- **Asiakaskunnat:** Lahti, muut kunnat: Asikkala, Espoo, Forssa, Heinola, Helsinki, Hollola, Hyvinkää, Hämeenlinna, Iitti, Janakkala, Joutsa, Jämsä, Kotka, Kouvola, Lohja, Nastola, Nokia, Orimattila, Pihtipudas, Pornainen, Porvoo, Savonlinna, Sipoo, Sysmä, Tammisaari, Tohmajärvi, Vantaa ja Vihti (30 kuntaa).

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite:** Launeenkatu 8 (1.krs), 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** kokoaikaisia 1, osa-aikaisia 2 (50+50 %)
- **Rahoitus:** Palvelua käyttävät kunnat maksavat palvelusta hinnaston mukaisesti
  - » Kuntien korvaukset 139.703,00 €
  - » Muut tuotot 112,68 €
  - Tuotot yhteensä 139.815,68 €**

Eroperheille tueksi -toiminnan tavoitteena on tarjota päijät-hämäläisille, eronneille tai eroa har-kitseville vanhemmille ja heidän lapsilleen monipuolisia, helposti saavutettavia palveluita. Palve-luissa korostuvat järjestölähtöisyys, matala kynnyks, nopea saatavuus ja vertaistuki.

Eroperheille tueksi -toiminta sai 1.1.2016 alkaen Ak-rahoituksen Raha-automaattiyhdistykseltä. Rahoitus myönnettiin 2011 käynnistetyn, Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen eroauttamisen toimintamallin ylläpitämiseen. Rahoitusta haettiin kolmelle työntekijälle, jolloin uusina toimintoi-na olisi käynnistetty mm. Mieskaveritoiminta ja Teemakahvila uusperheille. Rahoitus myönnettiin kuitenkin kahden työntekijän palkkaamiseksi, jolloin toiminta sopeutettiin saadun resurssin mu-kaan. Ray:n päätöksen mukaan Mieskaveritoiminta toteutetaan osana Perhetuvan toimintaa.

Työntekijät aloittivat täysipainoisesti erotyössä 1.3.2016. (Tammi- ja helmikuun yksi työntekijä toimi Alvari-perhetyössä, yksi Turvakodilla ja yksi 50 %:sti Tapaamispaikalla.) Maaliskuusta alkaen erotyössä toimi kolme työntekijää, joista kaksi teki 50 % työajasta Tapaamispaikkatoiminnassa. Työmuodot muodostivat yhteisen tiimin, joka madalsi osaltaan kynnystä joidenkin asiakasperhei-den siirtyessä työmuodosta toiseen tai tarvitessa kummankin työmuodon palveluita. Kuuluminen samaan tiimiin lisäsi myös työntekijöiden mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen.

Eroperheille tueksi -toiminnan perustan muodostavat asiakastyö, Vanhemman neuvo - vertaisryhmät, Eroneuvotilaisuudet ja Lasten eroryhmät (7-10 -vuotiaille). Asiakastyötä tehtiin eronneiden ja eroa pohtivien vanhempien kanssa vanhempia yhdessä tai erikseen tavaten. Työs-kentelyn painopisteenä oli lapsen näkökulman esiin nostaminen ja sovinnollisen yhteistyövan-hemmuuden sekä vanhemman oman jaksamisen tukeminen erotilanteessa. Asiakastyössä nousi usein esiin teemana myös uusperheet ja niihin liittyvä problematiikka.

Lasten kanssa työskentelyyn osallistuivat pääsääntöisesti molemmat vanhemmat. Lasten tapaa-misia oli keskimäärin 5-6 kertaa/lapsi, samanaikaisesti toinen työntekijä tapasi vanhempaa. Vanhemman neuvo -ryhmät ja lasten eroryhmät toteutettiin sekä keväällä että syksyllä. Lasten eroryhmiä toivottiin myös alle kouluikäisille, mutta ko. tarpeeseen ei pystytty tällä resurssilla vas-taamaan.

Eroneuvo-tilaisuudet (5 iltaa) toteutettiin yhteistyössä Jussi-työntekijän kanssa. Koulutetut Ero-neuvovapaaehtoiset (neljä henkilöä) osallistuivat aktiivisesti Eroneuvo-iltoihin, lisäksi heille järjes-tettiin sekä työnohjauksellisia- että virkistysiltoja.

Ryhmäläiset ja muut asiakkaat saivat tiedon toiminnasta pääsääntöisesti koulun sähköisen tiedo-tusjärjestelmä Wilman kautta, www.apuaeroon.fi -nettisivustolta tai yhteistyökumppaneilta. Yh-distyksen muista työmuodoista asiakkaita ohjautui erotyöhön mm. Tapaamispaikkatoiminnasta, Avokriisi- ja Jussi-työstä sekä Turvakodilta.

Hankkeen aikana (v. 2014 – 2015) toteutettu Lillin ja Mikin uusi polku -tehtäväkirja otettiin käyttöön lasten kanssa yksilötyöskentelyssä. Tehtäväkirjaa myytiin omakustannushintaan laajalti ympäri Suomea. Tehtäväkirja on saanut hyvää palautetta sekä perheiltä että ammattilaisilta. Erityisesti kuraattorit ja koulupsykologit sekä perhetyöntekijät ovat ottaneet kirjan käyttöön.

Yhdistyksen sisällä yhteistyötä tehtiin eri työmuotojen kanssa tarpeen ja tavoitteiden mukaan. Perhetuvalla käynnistyi keväällä 2015 Tukipiste-toiminta, joka jatkui 2016. Erotyöntekijä oli muutamia kertoja Tukipisteellä vuoden 2016 aikana. Toiminta tavoitti perheitä vähäisessä määrin. Heinolan Perhekeskuksessa käynnistettiin vastaavan tyyppinen Tukipistetöiminta 2016. Erotyöntekijä oli tavattavissa kuukausittain ajanvarauksella Perhekeskuksessa. Toimintaa markkinoitiin teemalla ”Auttaisiko puhuminen, kun parisuhde tai ero askarruttaa mieltä?”. Palvelu tavoitti asiakkaita hyvin. He saivat tiedon toiminnasta lähinnä perhetyön, lastenvalvojan sekä neuvolan kautta.

Eroperheille tueksi -toiminta vastaa alueellisen Erotiimin kokoon kutsumisesta. Tiimiin kuuluvat Lahden ensi- ja turvakoti ry, Perheneuvola, Perheoikeudellinen yksikkö, Perheasiain neuvottelukeskus, Miessakit, Kriisikeskus, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso ja Lahden seudun yhärit. Erotiimi kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Tiimin tarkoituksena on tiedottaa eri toimijoiden ajankohtaisista asioista ja mahdollistaa yhteinen keskustelu lapsiperheiden eroihin liittyvistä asioista ja ilmiöstä.

Ensi- ja turvakotien liiton Neuvokeskuksen kanssa yhteistyötä jatkettiin mm. järjestämällä luentoja Lahdessa ja Lappeenrannassa. Yhteistyötä Neuvokeskuksen ja Ensi- ja turvakotien liiton eroauttamishankkeiden (Lappeenranta Eeva-hanke, Vaasa Yhdessä mutta erikseen -hanke) kanssa jatkettiin edelleen mm. työkokousten muodossa. Työkokouksissa jaettiin tietoa ja kokemuksia eroauttamisen työtavoista ja kehittämisajatuksista. Lappeenrannassa syksyn 2016 työkokouksessa luotiin pohjaa Ensi- ja turvakotien liiton yhteiselle eroauttamisen asiakastyön mallille.

Yhteistyötä tehtiin myös Kriisit miehen elämässä -tutkimushankkeen kanssa (Jyväskylän ja Tampereen yliopistot, Ensi- ja turvakotien liitto). Tutkimuksessa tarkastellaan miesten kokemuksia ja käsityksiä isyydestä ja elämän kriiseistä. Erotyöntekijä haastatteli kahta isää sekä erotyöstä että Taapaamispaikalta.

Eroperheille tueksi -toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä hyödynnetään säännöllisesti kerättävää asiakaspalautetta sekä vertaiskeskusteluja muiden eroauttajien kanssa.

ASIAKASTYÖ

- **Aikuisia asiakkaita** toiminnan piirissä oli yhteensä **73**, heistä 44 naista ja 29 miestä.
- **Lapsia** yksilöasiakkaina **13** (poikia 10, tyttöjä 3). Lasten tapaamisten rinnalla toinen työntekijä tapasi samanaikaisesti lasta tuovaa vanhempaa.
- **Vanhemman neuvo –ryhmä** toteutui sekä keväällä että syksyllä. Ryhmät kokoontuivat 6 kertaa. Ryhmiin osallistui 9 vanhempaa; 2 miestä ja 7 naista.
- **Kouluikäisten (7-11 v.) lasten eroryhmä** järjestettiin keväällä ja syksyllä. Ryhmiin osallistui 12 lasta. Lasten ryhmien rinnalla kokoontuivat **aikuisten ryhmät**, joihin osallistui 13 vanhempaa (9 äitiä ja neljä isää).
- **Eroneuvotilaisuuksia** järjestettiin 5, osallistujia oli yhteensä 15, joista 3 miestä ja 12 naista . Toiminnassa oli mukana 4 eroneuvovapaaehtoista.

KOULUTUSTEN TOTEUTUS

- Luento (3h) Vanhempien ero lapsen näkökulmasta yhteistyössä Neuvokeskuksen kanssa. Luennoitsijoina Salla Frisk ja Anne Meritie, osallistujia 40.

LIILIN JA MIKIN UUSI POLKU -tehtäväkirja lapselle vanhempien erotessa myytiin omakustannushintaan 270 kappaletta. Lisäksi kirjoja jaettiin asiakkaille ja yhteistyökumppaneille.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- **Osoite:** Launeenkatu 8 (1.krs), 15100 Lahti
- **Henkilökuntamäärä:** 1 kokoaikainen työntekijä ja 2 työntekijää 50 %:n työajalla
- **Rahoitus:** Eroperheille tueksi -toiminta rahoitetaan pääosin Raha-automaatti-yhdistyksen avustuksella;

» RAY-avustus	107.681,77 €
» Muut tuotot	<u>1.662,66 €</u>
Tuotot yhteensä	109.344,43 €

5.3 Säröperheelle tueksi –toiminta (Dilan hallinnoima)

Särö-toiminta on Lahden Diakoniasäätiön ja Lahden ensi- ja turvakoti ry:n kumppanuustoimintaa, jonka hallinnosta ja taloudesta vastaa Lahden Diakoniasäätiö. Toiminnan rahoitus pohjana on ollut RAY:n kohdennettu toiminta-avustus ja omarahoitusosuudesta on vastannut Lahden Diakoniasäätiö. Toimintaa koskevat linjaukset ja päätökset on tehty johtoryhmässä, joka on koostunut Lahden ensi- ja turvakoti ry:n ja Dilan johtohenkilöistä.

Särö-toiminnan keskeisin tehtävä on rekrytoida, kouluttaa ja ylläpitää vapaaehtoisresurssia sekä kohdentaa sitä arjen tukea kaipaaville nuorille ja pikkulapsiperheille. Toiminta on ennaltaehkäisevää eikä korvaa ammatillista apua, mutta voi toimia muun nuorelle/perheelle suunnatun tuen täydentäjänä. Toiminnan rakenteet perustuvat projektivaiheessa kehitettyyn vapaaehtois- ja vertais-toiminnan malliin. Toimintaa on uudistettu asiakasperheiltä ja yhteistyökumppaneilta saadun palautteen mukaisesti. Toimintaan mukaan tulevat vapaaehtoiset saavat perehdytyksen, tuen ja virkistyksen.

Perheet ohjautuvat toimintaan Lahden alueen neuvoloiden ja muiden lapsiperheiden palveluiden kautta. Toimintaan ohjatuille perheille tarjotaan arjen jaksamista tukevaa vapaaehtoistoimintaa,

jossa vapaaehtoinen toimii perheessä kuuntelijana, keskustelijana, vanhemmuuden tukijana, sadun lukijana, kaverina, harrastuksiin osallistujana jne.

2016 vuoden alusta Särö-toiminta on laajentunut nuorten 1+1 mentoritoimintaan. Mentoritoiminnan kohderyhmänä ovat 13–24 -vuotiaat nuoret, joilla on tarve aikuisen turvalliseen ihmissuhteeseen. Mentoritoiminnan keinoin tuetaan esimerkiksi yksinäisiä nuoria ja pyritään ehkäisemään syrjäytymistä. Mentori toimii nuoren kuuntelijana, keskustelijana, tukijana, harrastuskaverina, aikuisena ystävänä jne. Nuoret ohjautuvat toimintaan mm. nuorisopalveluiden, koulujen ja sosiaalitoimen kautta.

Särö-toiminnassa toimitaan tiiviisti alueen vapaaehtoistoimijoiden verkostoissa ja työryhmissä suunnitellen ja toteuttaen erilaisia vapaaehtoisten rekrytointikampanjoita, tilaisuuksia ja virkistystä. Oppilaitosyhteistyötä on jatkettu tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuus opintojen opinnollistamiseen.

Säröperheelle tueksi toiminnan toimintalukuja vuodelta 2015

ASIAKASTYÖ

- Asiakasperheitä 50
- Vapaaehtoisia 70

TAPAHTUMAT

- Perheillat 14, osallistujia 436
- Vapaaehtoisten kuukausipalaverit ja virkistys 14, osallistujia 246

JÄRJESTÖ- JA OPPILAITOSYHTEISTYÖ

- Opiskelijoita erilaisilla työssäoppimisjaksoilla 1
- Opinnäytetyöt 0
- Tapahtumiin osallistuminen 100 tapahtumaa

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- Osoite: Ahvenistonkatu 2, 4. krs, 15110 Lahti
- Henkilökuntamäärä: kokoaikaisia 2,25
- Rahoitus: RAY:n kohdennettu toiminta-avustus 119 000 €
Lahden Diakoniasäätiön omarahoitusosuus 11 900

6. TYÖRYHMÄT

Johtoryhmä

Johtoryhmään kuuluvat toiminnanjohtaja Jukka Ihalainen, talouspäällikkö Terhi Hugg. vauvaperhetyön johtaja Erja Lohtander ja Turvakodin johtaja Sirpa Knaappila. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti.

Vauvaperhetyöryhmä

Työryhmään kuuluu työntekijöitä Ensikodilta, Baby bluesista, Peukaloisesta, Alvari-perhetyöstä ja Perhetuvalta. Työryhmän tehtävänä on koordinoida ja kehittää yhdistyksen vauvaperhetyön sisältöjä, järjestää koulutuksia ja antaa ammatillista tukea ja informaatiota ryhmän jäsenille ja yhdistyksen muille työmuodoille.

Perheväkivalta- ja kriisityöryhmä

Väkivaltatyön osaamisalueen työryhmä koostuu Turvakodin, Avokriisityön, Jussi-työn sekä Turvalisten perheiden Päijät-Häme –toiminnan työntekijöistä. Työryhmän tehtävänä on kehittää ja koordinoita yhdistyksen turvallisuustyön sisältöä, järjestää koulutusta ja toimia työntekijöiden vertaistukena.

Perhetyöryhmä

Työryhmä koostuu Tapaamispaikan, Alvari-perhetyön, Eroperheille tueksi -toiminnan sekä Perhetuvan työntekijöistä. Perhetyöryhmän tehtävänä on kehittää ja koordinoita yhdistyksen perhetyötä ja toimia vertaistukiryhmänä koko työryhmälle.

Lapsityöryhmä

Työryhmä koostuu yhdistyksen lähes kaikista työmuodoista tulevista työntekijöistä. Lapsityöryhmän tehtävänä on toimia koko työyhteisön tukiryhmänä lasten asioissa, vaikuttaa lasten elinolojen parantumiseen, olla aktiivisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, järjestää tapahtumia lapsiperheille, nostaa esille lapsen oikeutta molempiin vanhempiin, nostaa esille vanhempien eron vaikutuksista lapseen sekä hakea aktiivisesti rahoitusta lapsityöhön.

7. KANSALAIK- JA VAPAAEHTOISTOIMINTA (KAVA)

KAVA-työryhmän jäsenenä toimii eri työmuotojen työntekijöitä, puheenjohtajanaan Jukka Ihalainen. KAVA:n toimintaa koordinoivat Perhetuvan työntekijät. Yhdistyksen eri työmuodoissa on vapaaehtoisten yhteys- ja vastuutyöntekijä, joka huolehtii oman työmuotonsa vapaaehtoisista (tiedotus, vaitiolovelvollisuuslomake- ja rikosrekisteriote- asiat, tilastointiasiat, mm. Sofia).

KAVA:n tavoitteet:

- tukea yhdistyksen toimintaa kansalaisjärjestönä
- vahvistaa kansalaisten yhdistyksen vaikuttamistyötä ja vapaaehtoistoimintaa sekä kansalaisten osallisuuden mahdollisuutta
- luoda yhdistyksen vapaaehtoistoiminnalle rakenteet ja käytännöt
- tuottaa yhdistyksen vapaaehtoistoiminnan tukimateriaalia kaikille työmuodoille
- kehittää yhdistyksen jäsenoimintaa ja toimia yhteistyössä yhdistyksen johtokunnan kanssa
- koota yhdistyksen tapahtumatoimintaa sekä koordinoita asioita muille työryhmille
- tehdä yhteistyötä Säröperhe-toiminnan kanssa
- toimia yhteistyössä Ensi- ja turvakotien liiton kanssa sekä osallistua sen järjestämiin koulutuksiin
- pitää yhtyettä paikallisiin vapaaehtoistoiminnan yhteistyötahoihin ja osallistua mm. yhteisiin koulutuksiin ja virkistystoimintaan

KAVA-työryhmä kokoontui viisi kertaa. Toiminta on laaja-alaista työskentelyä ja sisälsi mm. uusien vapaaehtoisten rekrytointia ja koulutusta, ”vanhoista” vapaaehtoisista huolehtimista ja virkistystyön järjestämistä, tiivistä yhteistyötä liiton kanssa ja koulutuksiin sekä työkokouksiin osallistumista,

yhdistyksen omiin sekä eri yhteistyötahojen yhteisiin tapahtumiin osallistumista, tiedostusta ja kirjaamista sekä Sofian vapaaehtoistoiminnan rekisteristä huolehtimista. Yhteistyötä tehtiin myös Säröperhe-toiminnan, 1+1 mentoritoiminnan, Pienperheyhdistyksen, Vapaaehtoistoiminnan verkoston, muiden järjestöjen sekä seurakunnan kanssa. Vuoden 2016 aikana korostui liiton, Säröperhe-toiminnan sekä Pienperheyhdistyksen kanssa tehtävä yhteistyö.

Yhdistys tarjosi vapaaehtoisille erilaisia vapaaehtoistoiminnan muotoja. Uusia vapaaehtoisia rekrytoitiin ja koulutettiin erityisesti Doula- ja mieskaveritoimintaan. Lisäksi yhdistys osallistui useisiin perheille suunnattuihin tapahtumiin, joissa oli mukana vapaaehtoisia erilaisissa tehtävissä.

KAVA:n toimintaa v.2016:

- Työryhmän kokouksia: 5 kertaa
- Aktiivisia vapaaehtoisia n. 25
- Leikki-päivää vietettiin 14.5. (liitolta materiaalia, opiskelija järjesti Perhetuvalle ohjelmaa päivän teeman mukaisesti)
- Taikahattupäivä 20.8. Launeella yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- Lasten ja nuorten harrastemessut 25.-26.8. Lahden urheilu- ja messukeskuksessa
- Leluralli 30.8. Launeella
- Lapset, perheet, järjestöt ja vapaaehtoistoiminta-seminaari LAMK:issa 8.9., KAVA-työryhmän jäsen osallistui ohjelman toteuttamiseen
- Aasinsiltoja ja kuumaa puuroa -tilaisuus Ristikirkossa 15.9. (järjestöt esittäytyivät)
- Kansalaistoiminnan suunnittelija Emmi Helan vierailu Perhetuvalle 20.9. kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan asioissa
- Vapaaehtoistoiminnan johtamiskoulutus Hyvinkäällä 29.9., yksi KAVA-työryhmän jäsen osallistui
- Perhetuvan 10-vuotisjuhlat 14.10.
- Yhteispelillä hyvinvointia -tapahtuma kauppakeskus Sykkeessä 2.11.
- Lapsiperhetoimijoiden yhteisesti järjestämä tapahtuma lapsiperheille Kärpäsän päiväkodilla 15.11.
- Vapaaehtoistoiminnan messut Fellmanniassa 17.11.
- Vapaaehtoisten pikkujoulut Apulandiassa 28.11. (paikalla oli 8 vapaaehtoista)
- Joulun avaus -tapahtuma torilla 19.11.
- It-alan yritys Salesforcen työntekijän kanssa aloitettiin yhteistyö vapaaehtoistoiminnan merkeissä
- Wellamon Kokoomusnaisten ja Jalkarannan Marttojen joulupuorotapahtuma Perhetuvalle 17.12.

8. KEHITTÄMINEN, UUDET HANKKEET, YHTEISTYÖ JA VERKOTTUMINEN

8.1 Kehittäminen

Lahden ensi- ja turvakoti ry:n uusi strategia määrittelee yhdistyksen strategiset valinnat ja toiminnan suunnan vuosille 2016 – 2019. Strategia on läsnä arjen toiminnassa, jonka eri osa-alueet, työmuodot ja ammatillinen osaaminen yhteistyössä vapaaehtois-, vertais- ja kokemusasiantuntijoiden kanssa muodostavat entistä tiiviimmän toisiaan tukevan kokonaisuuden.

Strategiakauden tavoitteet, tulokset ja vaikutukset on määritelty viitenä painopisteenä:

- 1) Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen
- 2) Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

- 3) Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa
- 4) Uudenlaisten kumppanuuksien rakentaminen
- 5) Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Lastensuojelujärjestönä yhdistyksen on pystyttävä vastaamaan kasvavaan tuen tarpeeseen sekä jatkuvaan uudistamiseen.

Laatukäsikirjassa kuvataan Lahden ensi- ja turvakoti ry:n monipuolinen toiminta. Päivitettävä käsikirja on jatkuvan laatutyöskentelyn pohjana.

Arviointi on kiinteä osa työtä ja ammatillista kehitystä. Sen tarkoitus on kehittää työn laatua ja työle asetettujen arvojen ja tavoitteiden toteutumista. **Arvioivan työotteen tavoitteena** on työstämme nousevien kehittämistarpeiden tunnistaminen ja sanoittaminen, olemassa olevien työmuotojen päivittäminen, uusien työmuotojen innovointi sekä tarvittavien uusien työ- ja toimintamuotojen käynnistäminen.

Asiakastyötämme mittaavat tilastoluvut syntyvät käytössä olevasta Sofia-asiakashallintajärjestelmästä. Samanlainen asiakashallintajärjestelmä on käytössä kaikissa Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksissä. Asiakkailta ja yhteistyötahoilta kerätään palautetta työhömmme liittyen sen eri vaiheissa palautelomakkein ja keskusteluin.

Itsearviointinnissa arvioidaan oman työyhteisön, työryhmän ja työntekijän omaa toimintaa ja toimintakäytäntöjä. Itsearviointin avulla työstämme nouseva käytännön kokemustieto (hiljainen tieto) ja oma toiminta tulevat tarkastelun kohteiksi. Välineinä ovat mm. palautteiden kerääminen, työnohjaus ja työpäiväkirjat.

Vertaisauditoinnissa samaan ammattiryhmään kuuluvat tai saman ongelman parissa työskentelevät arvioivat työtänsä ja jäsentävät sen kehittämistarpeita. Arviointi voidaan toteuttaa esimerkiksi vertaiskäyntinä toiseen Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksen työyhteisöön, osana verkostoyhteistyötä sekä sovittujen kehittämispäivien tai työkokousten myötä. Vertaiset työntekijät antavat ja saavat palautetta toisiltaan. Näin saatu tuki, palaute ja rakentava kritiikki mahdollistavat työn ja sen laadun kehittämisen.

Yhdistyksen eri työmuodoissa **tehtyä työtä ja sen tuloksia raportoidaan säännöllisesti** palveluitamme ostaville kunnille ja kuntayhtymille, toimintaamme valvoville tahoille sekä avopalveluitamme laajasti rahoittavalle RAY:lle.

8.2 Yhteistyöhankkeet

8.2.1 Kannusta minut vahvaksi –hanke (KMV-hanke; Ensi- ja turvakotien liitto)

Kannusta minut vahvaksi! on Ensi- ja turvakotien liiton hanke, joka toimii vuosina 2013–2016.

Hanke kuuluu RAY:n Emma- ja Elias ohjelmakokonaisuuteen. Yhteistyökumppaneina ovat Vanhem-

painliitto ja Lastentarhanopettajien liitto. Hankkeen päätavoitteena on ennaltaehkäistä ja vähentää lasten kohtaamaa kuritusväkivaltaa ja kaltoinkohtelua sekä vahvistaa lasten turvallisia kasvuolosuhteita. Hankkeessa vahvistetaan myönteistä kasvatuskulttuuria, jossa korostuvat perhesuhteiden tasa-arvoisuus, luottamuksellisuus, turvallisuus ja myönteinen vuorovaikutus. Hankkeen avulla aktivoidaan myös asenteisiin vaikuttavaa keskustelua väkivallan vaikutuksista sekä lapsen oikeudesta väkivallattomaan lapsuuteen. Yhdistyksemme toiminnanjohtaja osallistuu hankkeen ohjausryhmän työskentelyyn.

Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Lahden ensi- ja turvakoti ry:n, Oulun ensi- ja turvakoti ry:n ja Turun ensi- ja turvakoti ry:n kanssa, jotka osallistuvat ammatillisten interventiomallien kehittämiseen yhdessä alueen peruspalveluiden (esimerkiksi neuvola, päivähoido ja koulu) kanssa.

Hankkeen toteutumista yhdistyksessämme on kuvattu toiminnassa mukana olleiden työmuotojen kohdalla.

8.2.2 Vauvan Taika II -projekti (v. 2015 – 2017, Dila)

Vauvan Taika II -projekti on saanut RAY:ltä jatkorahoituksen vuosiksi 2015-2017. Vauvan Taika II –projekti pohjautuu Vauvan taika I – projektin aikana luotuun ryhmätoimintamalliin mielialan laskua ja ristiriitaisia tunteita raskauden aikana tunteville äideille. Mallia juurrutetaan ja levitetään Päijät-Hämeen alueella asteittain. Työskentelyssä huomioidaan koko perhekokonaisuus. Ryhmätoiminnan lisäksi tarjotaan yksilötyöskentelyä sekä koulutusta ammattilaisille.

Projekti täydentää yhdistyksemme vauvaperheiden avun ja tuen vaihtoehtoja aiheuttamatta kuitenkaan päällekkäisyyttä

8.2.3 Vanhempi Vankilan portilla -hanke (v. 2016 – 2018, Ensi- ja turvakotien liitto)

Hankkeen tavoitteena on kehittää rangaistusajan ja siihen sisältyviä vapauttamis- ja valvontasuunnitelmia niin, että vangin vanhemmuuden tukeminen otetaan tässä huomioon ja perhe – erityisesti lapset – otetaan osallisiksi suunnitelman teossa. Tavoitteena on myös kehittää vanhemmuutta ja lasten turvallista arkea tukeva vankiperhetyön malli, joka alkaa jo vankeusrangaistuksen aikana ja jatkuu vapautumisen jälkeen. Hankkeelle ei myönnetty RAY-rahoitusta.

8.2.4 Etäauttamisen ja matalan kynnyksen avun –hanke (v. 2016 – 2018, Ensi- ja turvakotien liitto)

Hankkeen päämääränä on avun löytämisen, antamisen ja saamisen tapojen laajentaminen ja modernisoiminen. Hankkeessa etäauttamisen muodot, sosiaalisessa mediassa tehtävä auttamistyö ja nettiauttaminen kootaan ja liitetään yhteen koko-naisuudeksi, uudeksi osaksi eri työmuotojen palveluvalikkoon laitostyon ja kasvokkain tehtävän avotyön rinnalle, myös osaksi vapaaehtois- ja vertaistoimintaa. Hankkeelle ei myönnetty RAY-rahoitusta. Yhdistys olisi sitoutunut hankekumppaniksi oppimis- ja ideoimisjoukkoon sekä osallistunut hankkeen yhteisiin kokoontumisiin, mikäli RAY olisi myöntänyt rahoituksen.

8.2.5 Vaikuttavuus esiin -hanke (v. 2016 – 2019, Ensi- ja turvakotien liitto)

Hankkeen päätavoitteena on toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen apua hakeneiden ihmisten ja yhteiskunnan kannalta. Hankkeessa muodostetaan kolme kehittämisklusteria: 1) Vanhemmuutta tukevat avopalvelut, 2) Vaativa vauvatyö, 3) Väkivaltatyö. Kussakin klusterissa keskitytään välineiden kehittämiseen, jotta osana arjen auttamistyötä voidaan tuottaa tietoa systemaattisesti vaikuttavuuden arvioinnin pohjaksi. Hankkeelle ei myönnetty RAY-rahoitusta.

8.2.6 Päijät-Hämeen Kumppanuskeskus -hankkeen jatkohanke (v. 2016 - 2017)

Päijät-Hämeen Sosiaaliturvayhdistys ry sai RAY-rahoituksen Päijät-Hämeen Kumppanuskeskus – hankkeen (v. 2012-2015) jatkohankkeelle (v. 2016-2017).

Jatkohankkeen tarve nousi alueen kuntayhdistymisistä (Lahti ja Nastola sekä Hollola ja Hämeenkoski) ja yhdistys, kunta ja seurakuntayhteistyön kehittämisen tarpeesta. Asukkaiden palveluneuvonnan ja ohjauksen tarve lisääntyi uusien rakenteiden myötä. Alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden tukeminen eri toimijoiden yhteistyönä mahdollistaa yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyn, joka edesauttaa yksilön osallisuutta ja omasta hyvinvoinnistaan huolehtimista. Jatkohankkeen toiminta-alueena olivat 1.1.2016 Lahti ja Hollola. Kohderyhmäksi on valikoitunut alueiden lapsiperheet ja ikäihmiset, joilla on halu toimia ennaltaehkäisevästi yhdessä sekä turvata ja rikastuttaa elämäänsä eri sukupolvien kohtaamisten avulla.

Toiminnan sisältö lähtee tiedon lisäämisestä olemassa olevista toiminnoista ja palveluista sekä lähialueiden kokoontumismahdollisuuksista ja yhteistoiminnasta. Eri toimijoiden yhdessä toteuttamien tilaisuuksien, tapahtumien, luentojen ja retkien avulla mahdollistetaan tutustumista, yhteisvastuuta, vaikuttamista ja yhdessä toimimista myös lähimmäisten arjen tukena. Yhdistyksemme on osallistunut hanketoimintaan vapaaehtoistyön ja järjestötyön kehittämiseen liittyen.

8.3 Päijät-Hämeen Turvallisuusverkosto

Seudullisen Päijät-Hämeen turvallisuusverkoston **toiminnan tavoitteeksi** on muotoutunut asiakaslähtöisen ja käytännönläheisen toimintamallin luominen ja ylläpitäminen perheväkivallan ehkäisyyn ja katkaisemiseen. Työskentelyn osatavoitteina ovat oman ammattitaidon lisääminen, tiedon saaminen perheväkivallasta sekä kunkin toimijan työskentelyosuuden ymmärtäminen perheväkivaltatyössä. Tavoitteena on laajempi verkottuminen niin, että työryhmän jäsenet syventävät ja levittävät väkivaltatietouttaan työpaikoillaan mm. koulutusta järjestämällä.

Turvallisuusverkoston toiminnan **koordinoinnista** vastaa Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso yhteistyössä Lahden ensi- ja turvakoti ry:n Turvallisten perheiden Päijät-Häme -toiminnan kanssa (toiminnasta lisää kohdassa 4.4. TPPH-toiminta).

Perheväkivallan ehkäisyn saattaminen laajasti osaksi eri toimijoiden perustyötä toteutuu osaltaan ”Neljän tuulen” myötä. Päijät-hämäläinen ajatus on merkittäväällä tavalla yhdistää voimavarat ja vahvistaa verkostoja pelihaittojen, mielenterveysongelmien, päihdeongelmien ja perheväkivallan ehkäisytyössä.

8.4 Perhetyön verkosto

Perhetyöntekijöiden vertaistapaamisiin osallistuvat lastensuojelun perhetyöntekijät Lahdesta ja Oivan kunnista sekä Alvari-perhetyöntekijät. Vuoden 2016 aikana kokoontumisia oli kolme kertaa. Maaliskuussa Oivan perhetyöntekijät järjestivät kokoontumisen Viisikkoon. Tapaamisessa Oivan perhetyö esitteli uusimman Hoivaa ja leiki -ryhmätoiminnan. Keskusteltiin myös eri ryhmätoiminoista, joita osallistujat toteuttivat omissa työmuodoissaan. Aiheina olivat myös kuulumiset, perhetyön työnkuva, muutokset ja kokemusasiantuntijuus.

Syyskuussa Nikkilän perhetyöntekijät kutsuivat yhteiseen tapaamiseen Nikkilän Perhepalvelukeskukseen. Keskustelun sisältönä olivat mm. tulevat muutokset, Hyvinvointikuntayhtymä ja Sote. Marraskuussa Alvari-perhetyöntekijät järjestivät tapaamisen yhdistyksen Iso-Loviisa –kokoustilassa; yhdistyksen Turvallisten Perheiden Päijät-Häme -toiminnan verkostokoordinaattori Heli Lehtinen johdatteli osallistujat Kannusta minut vahvaksi – virtuaalikirjan työmenetelmiin.

8.5 Ohjausryhmiin ja yhteistyöverkostoihin osallistuminen

OHJAUSRYHMÄT JA YHTEISTYÖVERKOSTOT v. 2016	
<p>Asiakasohjausyksikkö Siiri:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> <p>Dila, Vauvan taika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> <p>Eroitiimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Anne Meritie, Marjut Pitkänen</i> ○ <i>Mika Ketonen</i> <p>Erohankkeiden verkosto (Etu-liitto):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Anne Meritie, Marjut Pitkänen,</i> ○ <i>Mika Ketonen</i> <p>Harley Davidson Club of Finland:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> <p>Hämeenlinna-Kotka-Lahti tapaamistyön alueryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Päivi Salonen</i> <p>Kannusta minut vahvaksi –hanke:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Päivi Salonen ja Heli Lehtinen</i> ○ <i>ohjausryhmä: Jukka Ihalainen</i> <p>Lahden alueen parisuhdetoimijoiden verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> <p>Lahden kaupungin lastensuojelun perhetyön yksikkö:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Hilka Ahonen, Niina Neuvonen ja Heli Lehtinen</i> <p>Lahden vauvaverkko: (edustus; yksi henkilö /työmuoto)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Ensikoti, Baby blues, Peukalainen, Perhetupa, Alvari-perhetyö</i> <p>Lapsiperhetoimijat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Sanna Peltonen</i> <p>Marak-työryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Sirpa Knaappila ja Riitta Takala</i> <p>Miestyön kehittämiskeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> <p>Motoristit koulukiusaamista vastaan –työryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> <p>Nikkilän perhepalvelukeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> 	<p>Nyt riittää! -hanke:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jukka Suni</i> <p>Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön seutukoordinaatioryhmä PLW:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen (sihteeri), Jukka Ihalainen</i> <p>Päihde- ja mielenterveystyön kehittäjien verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jukka Ihalainen</i> <p>Päijät-Hämeen ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön työryhmä (PETE):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Sanna Peltonen</i> <p>Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskus -hanke v. 2012 – 2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>ohjausryhmä: Jukka Ihalainen ja Sanna Peltonen</i> <p>Päijät-Hämeen sosiaaliturvayhdistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jukka Ihalainen</i> <p>Päijät-Hämeen Turvallisuusverkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jukka Ihalainen pj., Jukka Suni, Riitta Takala, Sirpa Knaappila ja Heli Lehtinen</i> <p>Päijät-Hämeen Vapaaehtoistoiminnan verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Anna-Maria Sipponen ja Sanna Peltonen</i> <p>Rikosseuraamuslaitoksen paikallisverkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jukka, Ihalainen, Tiina Bogdanoff</i> <p>Sosiaalialan osaamiskeskus Verso:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> <p>Sosiaalitoimen perhehoidon työryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Päivi Salonen, Marjut Pitkänen, Mika Ketonen ja Anne Meritie</i> <p>Säröperheelle tueksi -toiminnan johtoryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jukka Ihalainen, Terhi Hugg</i> <p>Tapaamispaikkatoiminnan työryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jukka Ihalainen, Terhi Hugg, Päivi Salonen ja Anne Meritie</i> <p>THL:n Avainkouluttajien verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> <p>Verkostojen verkosto/Verso</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Jukka Ihalainen</i> <p>Yhteisellä kohti arjen hyvinvointia –hanke:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Heli Lehtinen</i> ○ <i>ohjausryhmän varajäsen: Sanna Peltonen</i>

9. HENKILÖKUNTA

Yhdistyksen palveluksessa oli vuoden 2016 lopussa 38 työntekijää.

10. TYÖSUOJELU JA TYÖTERVEYDENHUOLTO

Työsuojelun tehtävä on taata turvalliset ja terveelliset työolot ja tukea työntekijöiden työkyvyn ylläpitämistä. Työsuojelu on yhteistyötä ja koskee kaikkia työpaikalla työskenteleviä.

Työsuojelutoimikunnan kokoonpano:

- Jukka Ihalainen, työsuojelupäällikkö
- Terhi Hugg, varatyösuojelupäällikkö
- Sanna Heinonen, työsuojeluvaltuutettu
- Päivi Salonen, 1. varatyösuojeluvaltu
- Mika Ketonen, 2. varatyösuojeluvaltuutettu
- Jukka Suni, työsuojelutoimikunnan jäsen

Työsuojelutoimikunta kokoontui kuusi kertaa vuonna 2016.

Maaliskuussa järjestettiin henkilökunnalle ensiapukoulutus. Ensiapukoulutuksessa kerrattiin ensiaputaitoja ja tehtiin konkreettisia harjoituksia, mm. defibrilaattorilla.

Työsuojeluasiasiaa pidettiin esillä myös mm. yhdistyksen työyhteisöpäivissä. Työyhteisöä muistutettiin päivittämään työmuotokohtaiset turvallisuussuunnitelmat ja tutustumaan näihin. Työyhteisön kanssa on yhdessä tutustuttu Varhaisen tuen puuttumisen malliin. Työsuojelutoimikunta päivitti työsuojelun toimintaohjelman.

AVI teki syksyllä työsuojelutarkastuksen Launeenkatu 8:ssa sijaitseviin työmuotoihin. Launeenkadun työntekijöiltä kerättiin tietoa työhyvinvoinnista ja työskentelyolosuhteista Valmeri-kyselyn avulla. Tulokset on esitetty henkilöstölle, työsuojelu on tietoinen esiin tulleista kehittämiskohteista ja on tarvittaessa tukena näiden käsittelyssä.

Vuonna 2016 toteutettiin kouluttaja Matti Alpolan johdolla koko työyhteisöä koskenut kehittämishanke, joka liittyi hyvän työn ja onnistumisen mallittamiseen.

Työsuojelutoimikunta järjesti yhdistyksen henkilökunnalle toukokuussa virkistyspäivän. Kävimme Askolan hiidenkirnuilla ja Porvoossa nauttimassa Porvoon tunnelmasta. Päivän tarkoituksena oli tukea työhyvinvointia ja työssäjaksamista sekä iloita yhdessä tekemisestä.

Työsuojelutoimikunta järjesti työhyvinvointitunteja keväällä ja syksyllä. Henkilökunta kävi yhdessä tutustumassa mm. ilmajoogaan sekä venyttelytuntiin. Joulukuussa työntekijöille jaettiin 10 kpl

liikunta- ja kulttuuriseteleitä, jotka tukevat työntekijän työhyvinvointia sekä työssäjaksamista. Työhyvinvointitunteja jatketaan vuonna 2017 sekä liikunta- ja kulttuuriseteleillä tuetaan työhyvinvointia.

Työterveys Mehiläinen vastasi yhdistyksen työterveydenhuollosta vuosittain tarkistettavan toimintasuunnitelman mukaisesti.

11. KOULUTUS

Työntekijät osallistuivat vauvaperhetyön ja varhaisen vuorovaikutuksen, perhetyön, perheväkivalta- ja kriisityön, vapaaehtoistyön sekä muuhun ammatillista osaamista täydentävään koulutukseen.

Yhdistyksen eri työmuodot ovat järjestäneet koulutustilaisuuksia ja tapahtumatoimintaa. Työntekijät ovat kouluttaneet omaan erityisosaamiseen liittyen eri yhteistyötahojen järjestämissä tilaisuuksissa.

Yhdistyksen toimipisteissä oli käytännönharjoittelujaksolla opintojensa loppupuolella olevia eri sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita yhteensä 27.

Työryhmien yksilö- ja ryhmätönohjaukset jatkuivat säännöllisesti.

12. HALLINTO JA YHDISTYSTYÖ

Hallinto

Johtokunnan ensisijaisena tehtävänä on talousarviosta päättäminen, talouden ja toiminnan seuranta, henkilöstöasiat sekä kansalaisjärjestötoiminnan tukeminen ja kehittäminen. Tärkeänä osana toimintaa johtokunta näkee vaikuttamisen niin yhdistyksen jäsenistöön ja alueen kuntiin kuin kuntalaisyhteistyön yhteydenpidon, tiedotuksen, tapahtumiin osallistumisen ja niiden järjestämisen sekä varainkeruukampanjoiden avulla. Johtokunta toimii vapaaehtoisesti ja tukee osaltaan vapaaehtoisten rekrytointia etsien uusia toimintamuotoja yhdistyksen sisältä ja erilaisista tapahtumista.

Yhdistyksen johtokunnassa toimivat vuonna 2016:

Ulla Koskinen-Laine	puheenjohtaja
Sirkku Hildén	varapuheenjohtaja
Ritva Jokinen	jäsen
Sanna Mäkinen	jäsen
Tarleena Patrakka	jäsen
Tiina Luttinen	jäsen
Ulla Lilius	jäsen
Anne Louhelainen	jäsen
Johanna Tuliainen	jäsen

Johtokunnan kokousten esittelijänä toimi yhdistyksen toiminnanjohtaja ja sihteerinä yhdistyksen talouspäällikkö.

Vuosikokous pidettiin 29.3.2016 yhdistyksen kokoustiloissa, Loviisankatu 14 A, Lahti. Kokouksen puheenjohtajana toimi Ulla Koskinen-Laine ja sihteerinä kutsuttuna Terhi Hugg. Kokoukseen osallistui viisi yhdistyksen jäsentä sekä Ensi- ja turvakotien liitosta Anna Mikkonen.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin HT Jari Etelämaa ja HT Kai Salmivuori, varatilintarkastajaksi valittiin Tilintarkastusrengas Oy.

Johtokunta kokoontui vuoden aikana 7 kertaa.

Yhdistystyö

Jäsenistö kutsutaan koolle maaliskuussa pidettävään vuosikokoukseen. Jäsenistöä aktivoidaan mm. tarjoamalla mahdollisuutta vapaaehtoistyöhön. Ensi- ja turvakotien liiton Enska-lehdessä ja paikallisessa mediassa ilmoitettiin jäsenille tarkoitetuista tilaisuuksista. Jäsenkirje lähetettiin vuoden aikana 2 kertaa (kevällä ja syksyllä). Yhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden 2016 lopussa 160-henkilöjäsentä. Vuosimaksu oli 15 €/hlö ja opiskelijoilta 5 €/hlö.

Lahden ensi- ja turvakoti ry kuuluu Ensi- ja turvakotien liittoon, joka on jäsenenä Lastensuojelun keskusliitossa, Suomen Mielenterveysseurassa, Raha-automaattiyhdistyksessä, Lasten Päivän Säätiössä ja SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry:ssä.

13. TIEDOTUS JA MARKKINOINTI

Yhdistyksen toiminnasta tiedotetaan kotisivuilla www.lahdenensijaturvakoti.fi, Facebookissa, paikallisissa lehdissä ja alueradiossa.

Vuoden 2016 aikana yhdistyksen eri työmuotoihin kävi tutustumassa runsaasti sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä toimivia henkilöitä sekä alan opiskelijoita.

Alan asiantuntemusta ja tietoutta äidin ja lapsen varhaisesta vuorovaikutuksesta, perhe- ja lähisuuhdeväkivallasta, perhetyöstä sekä päihde- ja läheisriippuvuudesta tuotiin esille luennoimalla, esittelemällä toimintaa ja osallistumalla eri sidosryhmien tilaisuuksiin (ks. kohta 7. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminta). Paikallisen median edustajat (TV, radio ja lehdistö) tiedottivat toiminnastamme useita kertoja.

14. TALOUS

Yhdistys on voittoa tavoittelematon lastensuojelujärjestö. Sen taloutta hoidetaan toimintasuunnitelman ja talousarvion pohjalta.

Yhdistys on valtakunnallinen palveluntuottaja. Yhdistyksellä on ostopalvelusopimus Lahden kaupungin kanssa (Ensikoti, Tapaamispaikka, Alvari-perhetyö). Lahden kaupunki rahoittaa Perhetuvan toimintaa vuosittain päätettävällä avustuksella. Yhdistyksellä on ostopalvelusopimus Peruspalvelu-

keskus Oiva -liikelaitoksen kanssa (Ensikoti, Tapaamispaikka). Muiden kuntien osalta käytetään asiakaskohtaista maksusitoumusta.

Yhdistys omistaa ensikotirakennuksen osoitteessa Mustamäenkatu 74, Lahti ja Asunto Oy Salpauksen osakkeet, jotka oikeuttavat 34 m²:n suuruisen huoneiston hallintaan osoitteessa Saimaankatu 8 C 74, Lahti.

Ympärivuorokautiset **ensikotipalvelut** rahoitetaan käyttäjäkuntien maksamilla hoitopäivämaksuilla. Korkea käyttöaste mahdollisti hyvän taloudellisen tuloksen.

Turvakotitoiminta on valtion rahoittamaa. Valtakunnallisesti toimintaa koordinoi THL. Vuonna 2016 palautettiin THL:lle vuoden 2015 ylijäämä, joka heikensi vuoden 2016 tulosta.

Raha-automaattiyhdistys on yhdistyksemme avopalveluiden päärahoittaja. RAY myönsi yhdistykselle avustuksia vuodelle 2016 **yhteensä 582.000 €**.

Tapaamispaikkatoimintaa rahoittavat käyttäjäkunnat. Tapaamispaikan palveluiden kysyntä on lisääntynyt edellisvuoteen verrattuna.

Baby blues -toiminnan avopalvelut rahoitetaan RAY-avustuksella. Unirytmityspalvelu rahoitetaan kuntien maksamilla korvauksilla.

Jussi-työ rahoitetaan RAY:n avustuksella, joka vaatisi tasokorotuksen. Lahden Seurakuntayhtymältä saatiin 3.000 €:n avustus korvauksena Jussi-työntekijöiden Perheasiainneuvottelukeskuksen kanssa tekemästä asiakasyhteistyöstä. Työmuotoon ohjattiin 2.500 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta.

Avokriisityö rahoitetaan RAY:n avustuksella, joka myös vaatisi tasokorotuksen. Työmuotoon ohjattiin 2.500 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta.

Alvari-perhetyöstä on ostopalvelusopimus Lahden kaupungin kanssa. Lahden maksama korvaus ei täysin riittänyt kattamaan työmuodon kuluja.

Päiväryhmä Peukaloisen toiminta rahoitetaan RAY:n avustuksella. Työmuotoon ohjattiin 2.500 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta. RAY:n avustus ei täysin riittänyt kattamaan toiminnan kuluja.

Perhetuvan rahoittajina ovat Lahden kaupunki ja RAY. Yhdistys on kaupungilta saatavan avustuksen lisäksi sitoutunut hankkimaan työmuodolle muuta rahoitusta sovitulla tavalla, esim. asiakasmaksuina, lahjoituksina, tilakorvauksina, koulutuskorvauksina ja myyjäistuottoina. Työmuotoon ohjattiin 2.100 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta. Tulos jäi hiukan alijäämäiseksi johon yhdistyksen hallintokulujen jyvittämisestä aiemmista vuosista poiketen myös Perhetuvalle.

Turvallisten perheiden Päijät-Häme -toiminta rahoitetaan RAY:n avustuksella. Vuodelta 2016 siirtyy toiminta-avustusta käytettäväksi seuraavalle vuodelle.

Eroperheille tueksi –toiminta rahoitetaan RAY:n avustuksella. Vuodelta 2016 siirtyy toiminta-avustusta käytettäväksi seuraavalle vuodelle.

Säröperheelle tueksi -projektin rahoitus kulkee Diakonialaitos Lahden kautta.

Yhdistyksen toimintavuosi oli taloudellisesti hyvä, siihen vaikutti suuresti ensikotipalvelujen käytöasteen 14 %:n nousu edellisvuoteen verrattuna.

YHTEENVETO TALOUSLUVUISTA 31.12.2016

Kokonaistuotot	2.467.555 €
Kokonaiskulut	- 2.339.290 €
Tilikauden ylijäämä	128.265 €
Taseen loppusumma	450.843 €

Yhdistyksen saamat lahjoitukset:

Yhdistys voi vastaanottaa lahjoituksia. Vuonna 2016 kansalaiset, yritykset ja yhdistykset osoittivat tukea seuraavasti:

Rahalahjoituksia:

- ☼ Ahtialan työväenyhdistys
- ☼ Harjulan Setlementti
- ☼ Jalkarannan Martat
- ☼ Juhakkalan rahasto
- ☼ Keskinäinen vakuutusyhtiö Turva
- ☼ Lahden Diakoniasäätiö
- ☼ Lahden kaupunki
- ☼ Lahden Metallityöväen ammattiosasto
- ☼ Lahden seurakuntayhtymä
- ☼ Lahti Region Inner Wheel
- ☼ Launeen seurakunta
- ☼ LC Lahti Laune Leijonat
- ☼ Odd Fellow Lahti Wellamo-sisaret
- ☼ Onni ja Hilja Tuovisen säätiö
- ☼ Osuuskauppa Hämeenmaa
- ☼ Vappu Jakobssonin rahasto
- ☼ Wellamon Kokoomusnaiset
- ☼ Zonta-kerho ry
- ☼ yksityiset henkilöt (mm. jouluruokalajakortteja vähävaraisille lapsiperheille)
- ☼ yksityiset henkilöt (pullonpalautus/ Launeen Prisma)

Erilaisia tavaralahjoituksia:

- ☼ Brother Christmas (lelu- ja vaatekeräys Ensikodille)
- ☼ DNA Oy, (älypuhelimia ja prepaid-liittymiä Turvakodille)
- ☼ Esprit Karisma (kakkoslaatuksia vaatteita)
- ☼ Familon (petivaatteita Turvakodille)
- ☼ Harley Davidson Club Finland –moottoripyöräkerhon ”Pieni leluralli”
-hyväntekeväisyystapahtuma
- ☼ Kristillisdemokraattiset nuoret (piparkakkumökkitarvikkeet)
- ☼ Kärpäsen koulun 4. luokka (myyjäispöydän tavaroita)
- ☼ Launeen omakotitaloyhdistys (makeisia)
- ☼ MLL:n joulupuu -lahjakeräyksestä laadukkaita lahjoja viidelle asiakasperheelle
- ☼ Parturi-kampaamo The Place (ilmaiset hiustenleikkaukset asiakasperheille tammikuussa yhden päivän ajan)
- ☼ Super-liitto (sukkia ja heijastimia Turvakodille)
- ☼ Vapaaseurakunta (piparkakkumökkejä Turvakodille)
- ☼ yksityiset henkilöt (leluja, vaatteita, kodin tarvikkeita)

**Lahden ensi- ja turvakoti ry
kiittää kaikkia
yhdistyksen toimintaa tukeneita!**

14. KOOSTE ASIAKASTYÖSTÄ v. 2016

	perheitä	naisia	miehiä	lapsia	Asiakkaita yht.
VAUVAPERHETYÖ	106	108	52	126	286
PERHEVÄKIVALTA- JA KRIISITYÖ	359	207	171	140	518
PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN	281	180	104	149	433
Yhteensä	746	495	327	415	1237

Lisäksi:

Perhetupa:

n. 350 perhettä yhteensä

- ☼ avoin toiminta > käyntikertoja päivätoiminnassa 4384 (aikuisten 1844 ja lasten 2540)
- ☼ lastenhoito > hoitokertoja 26
- ☼ ryhmätoiminta > eri ryhmiä 20 (ryhmien kokoontumiskertoja yht. 124)
- ☼ lasten syntymäpäiväjuhlat > 60 perhettä

Mieskaveritoiminta

- ☼ uudet mieskaverit > 7
- ☼ äidit (hakemukset) > 12
- ☼ mieskaveri+pikkukaveri > 5 (yhdistämiset)

Karsivoidulla tekstillä vuoden 2015 luvut

TYÖMUOTO	Naisia	Naisia	Miehiä	Miehiä	Lapsia	Perh.	Perheitä	Asiakk.yht.	Muutav. oik.	Muutav. aikuiset	Muutav. lapset	Muutav. yht.	Muutav. yht.
1) Vauvaperhetyö													
Ensikoti	39	43	16	18	39	39	43	94	2869	3264	1975	2273	4844
Baby blues, avopalvelu	34	36	28	25	50	34	36	112					
Baby blues, uniryitys (7 vauvaa)	15	7	12	4	25	15	7	52			48	18	18
Baby blues -uniryitys (16 vauvaa)	16	22	6	5	35	16	20	37					
Peukaloinen (ryhmätoiminta, muusikki- ja ilkeilyok.)	104	108	62	52	129	104	106	295	2869	3264	2023	2291	4892
YHT.	4		-10		-3	2		-9	395		268		663
(vauvaperhetyö: ero edell. vuoteen)													
2) Perheväkivalta- ja kriisitö													
Turvakoti	112	116	8	9	121	120	125	241	1555	1333	1345	1455	2900
Avokriisitö	87	80	8	8	27	87	80	122					
Jussi-työ	18	11	149	154	1	149	154	168					
YHT.	217	207	165	171	149	346	359	531	1555	1333	1345	1455	2900
(pöy- ja kriisitö: ero edell. vuoteen)	-10		6		-9	3		-13	-222		110		-112
3) Perhetyö ja Eroauttaminen													
Tapaamispaikka	106	100	60	60	98	126	153	264	175	238	292	387	10
Alvari-perhetyö	10	8	6	6	12	12	8	28					
Eroperheille tueksi -toiminta;	43		20		19	43		82					
Yksilötö ja ryhmät:													
Vanhemman Neuvo, Eroneuvo,													
Lasten eroryhmä; rinnalla Aik.ryhmä > kaikki yht.	72			38	25	120		135					
YHT.	116	180	86	104	110	138	281	292					
Huom! v. 2015 luvuista puuttuu Eroop. ryhmät													
(perhetyö ja eroauttaminen: ero edell. vuoteen)	64		18		39	143		141	63		95		58
Kaikki yhteensä	437	495	313	327	388	598	746	1118	4384	4384	4384	4384	4384
(kaikki: ero edell. vuoteen)	58		14		27	148		119	173		378		551

Perhetupa

- ☺ avoin päivätoiminta
- ☺ lastenhoito
- ☺ ryhmätoiminta
- ☺ lasten syntymäpäiväjuhlat
- Mieskaveritoiminta**
  - ☺ uudet mieskaverit
  - ☺ äidit (hakemukset)
  - ☺ mieskaveri+piikkukaveri -yhdistämiset

Vuositason Perhetuvan toiminnassa oli mukana n. 350 perhettä

- 4384 käyntikertaa (aikuisien 1844 ja lasten 2540)
- 26 hoitokertaa
- 20 eri ryhmää (ryhmien kokoontumiskertoja yht. 124)
- 60 perhettä

- 7
- 12
- 5

70 vuotta
Lahden ensi- ja turvakoti ry